

Stølen Kraftverk AS
Detaljplan for landskap og miljø

VEDLEGG # 0

Regjeringa 2020-10-30
Offisielt frå statsrådet 30.
oktober 2020

Offisielt frå statsrådet 30. oktober 2020

Offisielt frå statsrådet | Dato: 30.10.2020 | [Statsministerens kontor](#)

(<http://www.regjeringen.no/no/dep/smk/id875/>)

I statsrådet i dag vart stortingsmeldinga "En verden av muligheter. Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning" lagt fram.

Statsråd vart halde på Oslo slott 30. oktober 2020. Følgjande vedtak vert gjort kjende:

1. Proposisjonar og meldingar

Arbeids- og sosialdepartementet

[Prop. 24 L \(2020-2021\)](http://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-24-l-20202021/id2778245/) (<http://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-24-l-20202021/id2778245/>)

Endringer i sosialtjenesteloven (vilkår om norskopplæring for stønad til livsopphold)

([Nyheitssak](http://www.regjeringen.no/no/aktuelt/sprakopplaring-bli-del-av-aktivitetsplikt-for-sosialhjelpsmottakere/id2780009/) (<http://www.regjeringen.no/no/aktuelt/sprakopplaring-bli-del-av-aktivitetsplikt-for-sosialhjelpsmottakere/id2780009/>))

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

[Prop. 26 S \(2020-2021\)](http://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-26-s-20202021/id2778615/) (<http://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-26-s-20202021/id2778615/>)

Endringer i statsbudsjettet 2020 under Finansdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet

(Lønsregulering for arbeidstakarar i det statlege tariffområdet 2020 m.m.)

Kunnskapsdepartementet

[Meld. St. 7 \(2020-2021\)](http://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-7-20202021/id2779627/) ([http://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-7-](http://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-7-20202021/id2779627/)

[20202021/id2779627/](http://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-7-20202021/id2779627/))

En verden av muligheter. Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning

([Nyheitssak](http://www.regjeringen.no/no/aktuelt/regjeringen-vil-gjore-det-enklere-for-studenter-a-ta-deler-av-utdanningen-i-utlandet/id2781192/) (<http://www.regjeringen.no/no/aktuelt/regjeringen-vil-gjore-det-enklere-for-studenter-a-ta-deler-av-utdanningen-i-utlandet/id2781192/>))

Olje- og energidepartementet

[Prop. 25 L \(2020-2021\)](http://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-25-l-20202021/id2778225/) (<http://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-25-l-20202021/id2778225/>)

Endringer i energiloven m.m.

(endringer om funksjonelt skille for nettforetak)

([Nyheitssak](http://www.regjeringen.no/no/aktuelt/endringer-i-energiloven/id2780328/) (<http://www.regjeringen.no/no/aktuelt/endringer-i-energiloven/id2780328/>))

2. Sanksjonar og iverksetjingar

Arbeids- og sosialdepartementet

Sanksjon av Stortingets vedtak 23. oktober 2020 til lov om endringer i lov om endring i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover.

Lovvedtak 5 (2020-2021) Lov nr. 118

Finansdepartementet

Ikraftsetting av lov 20. desember 2019 nr. 86 om endring i lov 17. juli 1925 nr. 2 om avgift av kull, jordoljer og andre mineraler og bergarter som utføres fra Svalbard. Endringsloven trer i kraft 1. november 2020.

Ikraftsetting av lov 20. desember 2019 nr. 87 om endring i vegtrafikkloven.

Endringsloven trer i kraft 1. november 2020.

Delt ikraftsetting av lov 20. desember 2019 nr. 88 om endringer i eigedomsskattelova. Endringsloven del I trer i kraft 1. november 2020.

Ikraftsetting av lov 20. desember 2019 nr. 89 om endring i fjellova. Endringsloven trer i kraft 1. november 2020.

Ikraftsetting av lov 20. desember 2019 nr. 91 om endring i rettsgebyrloven. Endringsloven trer i kraft 1. november 2020.

Ikraftsetting av lov 20. desember 2019 nr. 93 om endringer i folketrygdloven. Endringsloven trer i kraft 1. november 2020.

Ikraftsetting av lov 20. desember 2019 nr. 95 om endring i brann- og eksplosjonsvernloven. Endringsloven trer i kraft 1. november 2020.

Ikraftsetting av lov 20. desember 2019 nr. 99 om endring i vass- og avløpsanleggslova. Endringsloven trer i kraft 1. november 2020.

Ikraftsetting av lov 20. desember 2019 nr. 100 om endring i a-opplysningsloven. Endringsloven trer i kraft 1. november 2020.

Forsvarsdepartementet

Sanksjon av Stortingets vedtak 23. oktober 2020 til lov om endringer i midlertidig lov om forvaltning av personell i Forsvaret for å avhjelpe konsekvenser av covid-19 (forlengelse av lovens varighet).

Lowvedtak 12 (2020-2021) Lov nr. 119

Justis- og beredskapsdepartementet

Sanksjon av Stortingets vedtak 23. oktober 2020 til lov om endringer i utlendingsloven og midlertidig lov om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen.

Lowvedtak 7 (2020-2021) Lov nr. 120

Kunnskapsdepartementet

Sanksjon av Stortingets vedtak 23. oktober 2020 til lov om endringer i midlertidig lov om tilpasninger i introduksjonsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse av loven).

Lowvedtak 9 (2020-2021) Lov nr. 121

Sanksjon av Stortingets vedtak 23. oktober 2020 til lov om endringer i midlertidig lov om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova og friskolelova for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse av loven).

Lowvedtak 10 (2020-2021) Lov nr. 122

Sanksjon av Stortingets vedtak 20. oktober 2020 til lov om endringer i statsborgerloven (krav om ferdigheter i norsk muntlig).

Lowvedtak 4 (2020-2021) Lov nr. 123

Nærings- og fiskeridepartementet

Sanksjon av Stortingets vedtak 23. oktober 2020 til lov om endringer i midlertidig lov om unntak fra krav til fysisk møte mv. i foretakslovgivningen for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19.

Lowvedtak 11 (2020-2021) Lov nr. 124

Delt ikraftsetting av lov 14. desember 2018 nr. 95 om endringer i aksjelovgivningen mv. (oppløsning og avvikling, mellombalanser m.m.). Del I (aksjeloven) § 8-2 a, ny § 8-2 b, ny § 8-2c, §§ 8-7, 9-3, 10-20, 10-22, 12-2, 12-4 og 12-6 nr. 1, del II (allmennaksjeloven) § 8-2 a, ny § 8-2 b, ny § 8-2 c, §§ 8-7, 9-3, 10-20, 10-22, 12-2, 12-4, 12-6 nr. 1, 13-8 nr. 3, 13-14 og 13-15, trer i kraft 1. januar 2021.

(Nyheitssak (<http://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ma-rapportere-til-regnskapsregisteret/id2779666/>))

Delt ikraftsetting av lov 6. desember 2019 nr. 77 om endringer i aksjelovgivningen mv. (langsiktig eierskap i noterte selskaper mv.). Del I (aksjeloven) § 3-8 annet ledd og § 8-10 annet ledd, del II (allmennaksjeloven) § 3-8 tredje ledd, § 3-11 annet ledd, § 3-19 annet ledd annet og tredje punktum og § 8-10 annet ledd, trer i kraft 1. januar 2021.

3. Forskrifter

Arbeids- og sosialdepartementet

Forskrift om endringer i midlertidig forskrift 20. mars 2020 nr. 368 om unntak fra folketrygdloven og arbeidsmiljøloven i forbindelse med covid-19-pandemien fastsettes.

Samferdselsdepartementet

Forskrift om endring i forskrift 21. mars 1986 nr. 747 om kjørende og gående trafikk (trafikkregler) fastsettes.

Forskrift om endring i forskrift 13. juni 2014 nr. 725 om unntak fra forsikringsplikt fastsettes.

4. Delegasjon av myndighet

Kulturdepartementet

Delegering av Kongens myndighet etter forvaltningsloven § 28 fjerde ledd til Kulturdepartementet.

5. Styrer og utval

Finansdepartementet

Egil Herman Sjursen oppnevnes som medlem av Norges Banks hovedstyre for perioden 30. oktober 2020 - 15. mai 2024.

([Nyheitssak](http://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nytt-medlem-til-norges-banks-hovedstyre/id2780299/) (<http://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nytt-medlem-til-norges-banks-hovedstyre/id2780299/>))

6. Klagesaker m.m.

Forsvarsdepartementet

Klage fra Marcus Fæster over Forsvarsdepartementets avgjørelse om å avslå innsyn i dokumenter i journalpostene 5, 12, 17 og 20 i sak 2018/251, tas ikke til følge.

7. Utnemningar m.m.

Statsministerens kontor

Statssekretær Marianne Hagen gis avskjed i nåde som statssekretær for utenriksminister Ine Marie Eriksen Søreide i Utenriksdepartementet.

Statssekretær Ingvild Ofte Arntsen gis avskjed i nåde som statssekretær for statsråd Knut Arild Hareide i Samferdselsdepartementet og utnevnes på nytt til statssekretær i 50 prosent stilling for statsråd Kjell Ingolf Ropstad i Barne- og familiedepartementet og til statssekretær i 50 prosent stilling for statsråd Olaug Vervik Bollestad i Landbruks- og matdepartementet.

Underdirektør Lars Andreas Lunde utnevnes til statssekretær i 50 prosent stilling for statsråd Iselin Nybø i Nærings- og fiskeridepartementet og til statssekretær i 50 prosent stilling for statsråd Tina Bru i Olje- og energidepartementet.

Rådgiver Anders Tyvand utnevnes til statssekretær for statsråd Knut Arild Hareide i Samferdselsdepartementet.

Endringene over skjer med virkning fra 30. oktober 2020 kl. 12.00. ([Nyheitssak](http://www.regjeringen.no/no/aktuelt/endringar-blant-statssekretarane3/id2780308/)
(<http://www.regjeringen.no/no/aktuelt/endringar-blant-statssekretarane3/id2780308/>))

Utanriksdepartementet

Utnevning av ambassadør i Bamako, Republikken Mali, Vegar Sundsbø Brynildsen, tillike til ambassadør i Niamey, Republikken Niger.

Finansdepartementet

Utnevning av avdelingsdirektør Øystein Schønberg-Grevbo til ekspedisjonssjef i Finansdepartementet med tiltredelse fra det tidspunkt departementet bestemmer.

8. Andre saker

Utanriksdepartementet

Undertegning av konvensjon om Den internasjonale organisasjonen for maritime navigasjonsinnretninger og -tjenester (IALA).

Olje- og energidepartementet

Stølen Kraftverk AS gis tillatelse til planendring av Stølen Kraftverk i Kvinesdal kommune.

Statsministerens kontor

[^ Til toppen](#)

Ansvarlig for sidene til [Statsministerens kontor](#):

Ansvarlig redaktør: [Anne Kristin Hjukse](#)

Nettredaktør: [Roger Holmsen](#)

Ansatte i SMK: [Depkatalog](#)

[Personvernerklæring for SMK](#)

Informasjon om journalføring og innsyn

Org.nr.: 972 417 777

Stølen Kraftverk AS
Detaljplan for landskap og miljø

VEDLEGG # 1

KGL RES Stølen Kraftverk
AS, Løyve planendring

KONGELIG RESOLUSJON

Olje- og energidepartementet
Statsråd: Tina Bru

Ref.nr.:
Saksnr.: 19/2325
Dato: 30. oktober 2020

Stølen Kraftverk AS - Tillatelse til planendring for Stølen kraftverk med regulering av Bergetjørn og Finndalsvatnet i Kvinesdal kommune

I. Innledning

Knaben Kraft AS (Knaben Kraft) ble ved kongelig resolusjon av 24.8.2012 gitt tillatelse til bygging av Stølen kraftverk, regulering av Finndalsvatnet og Bergetjørn, og overføring av vann mellom Bergetjørn og Finndalsvatnet i Kvinesdal kommune i Agder fylke.

Knaben Kraft har 25.2.2019 søkt om planendring for Stølen kraftverk for å flytte inntak omtrent 780 m nedstrøms opprinnelig plassering, endre slukeevne i kraftverket og ta ut overføringen av feltet Bergetjørn til Finndalsvatnet.

NVE har i innstilling 20.12.2019 anbefalt at planendringssøknaden for Stølen kraftverk godkjennes i tråd med Knaben Krafts søknad.

Stølen Kraftverk AS har den 16.5.2019 søkt om at konsesjonen overføres fra Knaben Kraft AS til Stølen Kraftverk AS.

II. Søknaden og NVEs innstilling

NVE har 20.12.2019 oversendt følgende innstilling:

"NVE mottok søknad om planendring fra Knaben Kraft AS (heretter kalt søker) datert 25.2.2019, hvor søker ønsker å flytte inntaket fra kote 753 til kote 715 som ligger ca. 780 meter nedstrøms opprinnelig inntaksplassering i Knabenåna. Vannveien mellom inntaket og kraftstasjonen vil bli ca. én kilometer kortere og skal profilborres med unntak av de siste 70 meterne fram til kraftstasjonen som vil bestå av nedgravd rørgate. I planendringen er overføringen av Bergetjørn til Finndalsvatnet tatt ut.

Etter planendringen vil kraftverket utnytte et nedbørfelt på 15,4 km². Middelvannføringen ved nytt inntak er beregnet 1,22 m³/s og alminnelig lavvannføring 40 l/s. Det er søkt om å øke største slukeevne fra 1,52 m³ til 2,6 m³/s som tilsvarer 213 % av middelvannføringen. Fallhøyden reduseres fra 156 til 120 m og minste slukeevne økes fra 76 l/s til 100 l/s. Etter innspill i høringen har søker valgt å ikke endre slipp av minstevannføring fra opprinnelig konsesjon. Installert effekt vil øke fra 1,9 MW til 2,6 MW. Dette vil gi en reduksjon i produksjon fra 9,2 til 7 GWh/år. For øvrig er planen uendret, og søker viser til fagrapporter som følger den opprinnelige konsesjonen.

Fylkesmannen i Agder er positiv til endringen under forutsetning av at minstevannføring slippes som i opprinnelig konsesjon. Fylkesmannen oppfordrer også søker til å sette opp

reirkasser til fossekall. **Vest-Agder fylkeskommune** minner om at det ble krevd arkeologiske registreringer i 2010 og ber søker ta kontakt med Fylkeskonservator ved Snorre Haukalid for avklaring av automatisk fredede kulturminner. **Advokat Helge Tofte** påpeker at det 12.2.2019 ble inngått avtale om overdragelse av konsesjoner, nødvendige fallrettigheter og arealer fra Knaben Kraft AS (SUS) til Stølen kraftverk AS (SUS), og at det derfor må skrives nye konsesjonsdokumenter hvor Stølen kraftverk AS står som konsesjonær.

Søknad

NVE mottok følgende søknad datert 25.2.2019:

«Søknad om endring av konsesjon for bygging av Stølen kraftverk

Kvinesdal kommune ønsker å revidere gitt konsesjon for Stølen kraftverk for å tilpasse utbyggingen til en gjennomførbar løsning primært med hensyn til vannveien. Den eksisterende løsningen med å legge inntaket opp mot Finndalsvatn er vanskelig å gjennomføre innenfor de oppgitte budsjettpriser. Det søkes nå om å legge inntaket 780 meter nedstrøms for Dam Finndalsvatn nærmere lokalisert til der den gamle eksisterende inntaksdammen er. Dette vil medføre en reduksjon i fallhøyde og følgelig en reduksjon i produksjonen for kraftverket, men løsningen fremstår som mer robust etter den konsesjonsgitte løsningen.

Det søkes om følgende endring

I eksisterende konsesjon er driftsvanninntaket lokalisert til Dam Finndalsvatn. Inntaket søkes nå flyttet nedover elva ca. 780 meter til det gamle inntaksarrangementet til Knaben Gruves kraftverk. Dette inntaksarrangementet er i god stand og kan anvendes som inntaksdam med overløp slik det fremstår i dag. Det må bygges nytt arrangement for slipp av og dokumentasjon av pålagt minstevannføring som tappes fra inntaket. Videre må det gjøres noen små tekniske endringer på inntaket som nye luker og tilpasning av vannveien til inntaket.

Vannveien mellom inntaksdammen og kraftstasjonen profilborres med Ø1200 mm gjennomføring ned til ca. 70 meter fra kraftstasjonen. Den resterende delen av vannveien går i rørgate som graves ned på denne strekningen.

Det er inngått avtale med Kvinesdal kommune om at kraftstasjonen skal oppføres med en museumsavdeling der de gamle vannkraftmaskinene fra Knaben Gruves kraftverk skal settes inn. Dette krever ca. 50 m² større areal for kraftstasjonsbygget. Det er også hensiktsmessig å lokalisere kraftstasjonen på sørsiden av Knabenåna, primært for å unngå at vannveien må krysse under elveleiet.

Overføringen av Bergetjørn til Finndalsvatn går da ut som tiltak i prosjektet, men anvendes i kraftverket med den konsesjonsgitte reguleringen. Dette krever nye luker og en reovering av Dam Bergetjørn. Tilsiget fra Bergetjørnfeltet tappes i det østlige bekkeleiet som er den normale avrenningskorridor for dette feltet.

For øvrig uendret plan i henhold til gitt konsesjon for bygging av Stølen kraftverk.

Det henvises for øvrig til de fagrapporter som følger den gitte konsesjonen for dette vassdraget.»

Hoveddata Stølen kraftverk

TILSIG		Hovedalternativ	Nytt alternativ
Nedbørfelt	km ²	12,97	15,4
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	32,03	38,61
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	78	79,5
Middelvannføring	m ³	1,20	1,22
Almindelig lavvannføring	l/s	45	40
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	45	55
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	38	33
KRAFTVERK			
Inntak	moh.	753	715
Magasinvolument	mill.m ³		1,7
Avløp	moh.	595	595
Lengde på berørt elvestrekning	m	1550	780
Brutto fallhøyde	m	156	120
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,334	0,278
Shukeevne, maks	m ³	1,52	2,6
Minste driftsvannføring	m ³	0,076	0,01
Planlagt minstevannføring, sommer	m ³		45
Planlagt minstevannføring, vinter	m ³		45
Tunnel tverrsnitt	m ²		1,13
Tilførsrør, diameter	mm		1200
Tilførsrør lengde	m	1502	500
Installert effekt, maks	MW	1,9	2,6
Bruktid	timer	4933	3023
REGULERINGSMAGASIN			
Magasinvolument	mill.m ³	1,7	1,7
HRV	moh.	760	760
LRV	moh.	751	751
PRODUKSJON			
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh		3
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh		4
Produksjon, årlig middel	GWh	9,2	7
ØKONOMI			
Utbyggingskostnad	mill.kr	24,64	26,75
Utbyggingspris	kr/kWh	2,69	3,82

Høring

5.4.2019 sendte NVE saken på begrenset høring til Kvinesdal kommune, Fylkesmannen i Agder og Vest-Agder fylkeskommune.

I brev datert 30.4.2019 ga **Fylkesmannen i Agder** følgende vurdering og konklusjon i sin høringsuttalelse:

«I forbindelse med denne søknaden berøres minst to ulike fossefallterritorier i vassdraget. Fossefallet har reir plassert tett på foss/vann som spruter. Dette gjøres for å i størst mulig grad skjule reiret for eventuelle predatorer. Samtidig er næringssøket til fossefall ofte knyttet til mer stillerennende vann. For å ta vare på fossefall i dette området er det derfor viktig å sikre vann både i rolige og mer strykpregede partier av elva.

Fylkesmannen mener i utgangspunktet at den foreslåtte endringen er positiv. Men det er under forutsetning av at det fortsatt skal slippes 20 l/s i bekken ned fra Bergetjørn hele året og at det i bekken/elva nedstrøms demningen ved Finndalsvatnet slippes henholdsvis 50 l/s (1.mai – 31. sept.) og 25 l/s (1. okt – 30. april). Bekkedragene nedstrøms demning både i Bergetjørn og Finndalsvatnet er viktige lokaliteter for fossefall, og det er meget viktig at det opprettholdes en jevn tilførsel av vann i begge delvassdragene. Hvis man beholder reguleringsmagasinene, men ikke slipper minstevannføring i bekkene/elvene vil planendringen medføre en klar forverring av forholdene til fossefallet i området.

Videre vil Fylkesmannen oppfordre utbygger til å hensynte fossefall i forbindelse med utbyggingen. Dette kan lett gjøres ved å sette opp reirkasser under bruer og i forbindelse med utløpskanal fra kraftverket. På den måten vil man redusere de negative konsekvensene utbyggingen kan ha for fossefall.

I forhold til vassdraget nedstrøms nytt foreslått inntak til Stølen kraftverket (demning ved gamle Knaben kraftverk) ønsker utbygger å få endret minstevannføringen til 45 l/s hele året. Alminnelig lavvannføring i vassdraget berørt av kraftverket er på omtrent 66 l/s. Den konsesjonsgitte løsningen vil på strekningen nedstrøms dam gamle Knaben kraftverk ha en minstevannføring på 70 l/s fra 1. mai til og med 30. september. Resten av året vil minstevannføringen være på 45 l/s. Det er vanlig at kraftverk får en minstevannføring omtrent som alminnelig lavvannføring. Fylkesmannen i Agder kan ikke se noen vesentlige grunner til at man skulle redusere minstevannføringen i dette området mer enn det som allerede er gjort gjennom den gitte konsesjon. Vannet nedstrøms dam ved gamle Knaben kraftverk er viktig for å ivareta totaliteten knyttet til det økologiske systemet. Dette gjelder spesielt i forhold til evertebrater, påvekstalger og makrofyter i vannet og fuglelivet knyttet til vannet.

Konklusjon

Fylkesmannen er positiv til de foreslåtte endringene gitt at man fortsatt vil slippe vann i tråd med gitte konsesjon både over dam i Bergetjørn og Finndalsvatnet. Hvis man ikke planlegger minstevannføring over disse demningene er vi meget negative til den foreslåtte planendringen. Videre mener vi at minstevannføringen over dam ved gamle Knaben kraftverk bør være som i dagens konsesjon. Det betyr en minstevannføring over dammen på 70 l/s fra og med 1. mai til og med 30. september, og en minstevannføring på 45 l/s resten av året.»

I brev datert 13.5.2019 ga **Vest-Agder Fylkeskommune** følgende høringsuttalelse:

«Vi minner om at Regional plan for vannforvaltning for vannregion Agder 2016-2021 skal legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal planlegging og virksomhet i vannregion Agder, jf. vannforskriften § 29 siste ledd. Vannforvaltningsplanen skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene. På grunnlag av dette bør det slippes minstevannføring tilsvarende normal lavvannsføring. Fylkeskonservator minner om at det ble krevd arkeologiske registreringer i 2010, e-post ligger vedlagt. Ta kontakt med Fylkeskonservator ved Snorre Haukalid for avklaring av automatisk fredede kulturminner.»

Advokat Helge Tofte har på vegne av Stølen kraftverk AS gitt følgende høringsuttalelse i brev datert 16.5.2019:

«Jeg skriver på vegne av Stølen Kraftverk AS org.nr. 922737711 og viser i den forbindelse til telefonsamtale. Ved kgl.res. av 24. august fikk Knaben Kraft AS konsesjon etter vassdragsreguleringsloven til regulering av Finndalsvatnet og Bergetjønn og overføring av feltet Bergetjønn. Med hjemmel i vannressursloven ble det gitt tillatelse til å bygge Stølen Kraftverk. Aksjonærer i Knaben Kraft AS var grunneiere og fallrettseiere i utbyggingsområdet, hvor Kvinesdal kommune var den største eier. Selskapet har nå bestemt at de ikke vil bygge kraftstasjonsanlegget, men har i stedet inngått avtale med det lokale aksjeselskap Stølen Kraftverk AS. Knaben Kraft har søkt om planendring og saken er under behandling i NVE. Konsesjonene etter vassdragsreguleringsloven og vannressursloven må nå gis til Stølen Kraftverk AS. Jeg nevner i den forbindelse at konsesjonene etter vassdragsreguleringsloven ikke kan overdras. Jeg viser til pkt. 1 i konsesjonen. Jeg ber om at NVE får dette med i sin innstilling til OED.»

Knaben Kraft AS følgende kommentarer til hørings svarene i brev datert 9.8.2019:

«Replikkar til Fylkesmannen sitt høyringsssvar

- Vi noterer at Miljøvernavdelinga er positiv til planendringen om å flytte inntaket nedstrøms, forutsett at departementet sine konsesjonsgjevne vilkår om minstevassføring blir vidareført.*
- Miljøvernavdelinga påpekar at prosjektet influerer på to ulike fossefall-territorium. Vi er enige i at reirkasser under bruer og ved utløpskanalen er ein god måte for å omsynta habitatet til fossefallet. Lokalisering og plan for dette vil tiltakshaver inkludere i detaljplan for landskap- og miljø.*

Replikkar til Fylkeskommunen sitt høyringsssvar

- Knaben Kraft tek til etterretning påminninga fra Fylkeskonservatoren om arkeologisk registrering av moglege kulturminner i reguleringssona til Finndalsvatnet, og ein kartleggingskostnad i storleiksorden 50.000 kr. Dette er alt kommunisert til utbygger Stølen kraftverk AS, som vil initiere kartlegginga omgåanden o etter sommarferien.*
- Vi noterer også at Plan 2016-21 for Vannregion Agder samt Vannforskriften § 29 er retningsgjevande for minstevassføring, og at det derfor bør sleppast alminnelig lågvannføring.*

Replikk til advokat Helge Tofte sitt høyringsssvar

- Vi stadfestar at det er inngått 60 års leigeavtale med Stølen Kraftverk AS, som ny utbygger til erstatning for Knaben Kraft AS. Følgeleg er det viktig at formalia blir justert i revidert konsesjon, slik som advokat Tofte påpekar.*

Tiltakshavars reviderte konklusjon ifht minstevassføring

- *Vi ser at omsøkt heilårleg minstevassføring på 45 liter/sekund møter motbør hjå Miljøvernavdelinga, som er sterkt negativ dersom ikkje vilkåra i opphavelag konsesjon blir vidareført.*
- *Vi vil derfor imøtekomme Miljøvernavdelinga sitt innspel ifht akvatisk og ornitologisk miljø langs vasstrengen, og vi fråfell den omsøkte minstevassføringa på 45l/sek, slik at minstevassføringa forblir uendra ifht Kgl. Resolusjon 24.8.2012.*

NVEs vurdering

Det søkes om å flytte inntaket til kraftstasjonen ca. 780 m nedstrøms den opprinnelige inntaksplasseringen i Finndalsvatn, samt å droppe overføringen fra Bergetjørn til Finndalsvatnet.

Flytting av inntaket vil gi en betydelig kortere rørgatetrasé enn i opprinnelig plan, men tap av fallhøyde vil gi noe lavere produksjon i kraftverket. I søknaden er det oppgitt til ca. 2,2 GWh/år. Utbyggingskostnaden pr. kWh går noe opp, men synes fortsatt å være akseptabel. Vi har ingen innvendinger til endringen ut fra økonomiske og produksjonsmessige forhold.

Å ikke overføre vann fra Bergetjørn til Finndalsvatn vil gi mindre inngrep. Ettersom vannet fra Bergetjørn allikevel renner inn i Knabenåna oppstrøms det nye inntaket vil det ikke redusere den tilgjengelige vannmengden til kraftverket. NVE mener reduserte inngrep vil oppveie for en begrenset reduksjon i produksjon. I søknaden ligger det også inne planer om å øke maksimal slukeevne og redusere minste slukeevne. Dette vil i utgangspunktet gi færre overløp forbi inntaket. Samtidig vil de to magasinene også med de konsesjonsgitte betingelsene redusere mindre flommer og dermed overløp i en slik grad at vi ikke har lagt særskilt vekt på dette.

NVE deler Fylkesmannen i Agders synspunkter når det gjelder ivaretagelse av hekkelokaliteter og habitat for fossefall. Eventuelle pålegg om etablering av hekkelasser tilligger Miljødirektoratet/Fylkesmannen i samsvar med standard naturforvaltningsvilkår.

Når gjelder slipp av minstevannføring har søker bestemt seg for ikke å søke om å endre den fra opprinnelig konsesjon. For å ha samme vannmengde tilgjengelig nedstrøms det nye inntaket må derfor manøvreringsreglementet endres slik at det som slippes forbi inntaket tilsvarer summen av minstevannføring fra de to magasinene. Vi har da sett bort fra at restfeltet vil øke med ca. 2,4 km² i og med at lavvannføringen ikke øker med mer enn i underkant av 10 l/s.

NVE forutsetter at søker opprettholder tett dialog med Vest-Agder fylkeskommune og retter seg etter de regler som gjelder for ivaretagelse av kulturminner jf. vilkårenes post 9 i reguleringskonsesjonen.

NVE mener at fordelene ved en kortere rørgatetrasé i form av mindre inngrep i landskapet oppveier ulempene produksjonstapet representerer. Ellers er tiltaket uendret i forhold til tillatelse gitt ved kgl.res. av 24.8.2012 bortsett fra en mindre endring i maksimal og minste slukeevne som etter vårt syn er akseptabel. NVE mener planendringen ikke gir grunn til å endre vurderingene og konklusjonene fra opprinnelig konsesjon.

Andre forhold

Det er inngått avtale om overdragelse av konsesjoner, nødvendige fallrettigheter og arealer fra Knaben Kraft AS (SUS) til Stølen kraftverk AS som er et privat AS. Vi viser til konsesjonsvilkårenes post 1 i reguleringskonsesjonen hvor det heter at konsesjonen ikke kan overdras. Samtidig er det lang og fast praksis for at dette kan gjøres ved samtidig overdragelse av vannfall, jf. vreg.l. §27. I dette tilfellet skal også Stølen kraftverk over til samme eier. Vi anbefaler derfor at konsesjon for regulering av Bergetjørn og Finndalsvatnet tillates overført til Stølen kraftverk AS på uendrede vilkår.

Konsesjoner etter vannressursloven kan overdras uten samtykke siden konsesjonen følger tiltaket. NVE skal likevel ha melding ved overdragelse for senere oppfølging av anlegget, og i dette tilfellet også for fremtidig innkreving av konsesjonsavgifter og fastsettelse av konsesjonskraft.

NVEs anbefaling

Etter en samlet vurdering av de nye planene og mottatte høringsuttalelser mener NVE at kravene i vassdragsreguleringsloven §5 og vannressursloven § 25 om at fordelene skal være større enn ulempene er oppfylt. NVE anbefaler at Stølen kraftverk AS får tillatelse etter vassdragsreguleringsloven § 5 til å sløyfe overføringen av Bergetjønn til Finndalsvatnet, men i stedet la vannet renne i naturlig elveleie ned til nytt inntakssted. Det anbefales også at Stølen kraftverk AS gis tillatelse etter vannressursloven § 8 til å bygge Stølen kraftverk med kortere vannvei i tunnel fra den gamle inntaksdammen og ned til stasjonen og med endring i slukeevne som omsøkt.

Vi legger ved oppdatert manøvreringsreglement der overføring av delfelt Bergetjørn er tatt ut, og det er tatt inn krav om minstevannføring forbi kraftverksinntaket. Vi finner det mest hensiktsmessig at alt av manøvreringskrav settes i reglementet, selv om inntaket ligger noen hundre meter nedenfor reguleringsmagasinene, jf. også konsesjonsvilkårenes post 1 i konsesjonen til Stølen kraftverk etter vannressursloven.

III. Departementets merknader

NVE foretok en begrenset høring av planendringssøknaden i 2019. Departementet har ikke funnet grunn til å foreta egen høring av NVEs innstilling. Departementet finner at saken er godt nok opplyst til at det kan fattes beslutning.

Virksomheter av planendring

Stølen Kraftverk fikk ved kgl. res. 24.8.2012 konsesjon til å regulere Finndalsvatnet med 7 m, regulere Bergetjørn med 1 m, overføre Bergetjørn til Finndalsvatnet og bygge Stølen kraftverk. Kraftverket var planlagt med inntak ved Finndalsvatnet, og nedgravd rørgate mellom inntak og en eldre inntaksdam omtrent 780 m nedstrøms. Vannveien var deretter planlagt med profilborret tunnel til kraftstasjonsplassering. Med planendringen ønsker Stølen Kraftverk å ta ut de øverste 780 m av vannveien, og da vil tilsig fra feltet Bergetjørn kunne renne naturlig til inntaksdammen. Dermed er det ikke behov for overføringen fra Bergetjørn til Finndalsvatnet. Stølen Kraftverk søker også om å øke største slukeevne, redusere minste slukeevne og mulighet til å bygge vannveien i fjell som både konvensjonell tunnel og profilboret tunnel.

NVE har vurdert å ta ut overføringen av feltet Bergetjørn og kortere vannvei vil gi mindre landskapsinngrep, og at dette vil veie opp for en begrenset reduksjon i produksjon. NVE har også kommet til at endringene i slukeevne vil gi færre overløp forbi inntaket. De mener de to reguleringsmagasinene, med de konsesjonsgitte betingelsene, likevel vil redusere mindre flommer og overløp i en slik grad at de ikke har lagt særskilt vekt på endringen i slukeevne. Stølen Kraftverk ønsker å beholde samme minstevannføring som i opprinnelig konsesjon, og NVE har forslått å justere manøvreringsreglementet slik at det som slippes forbi inntaket tilsvarer summen av minstevannføringslipp fra de to magasinene.

Departementet slutter seg til vurderingene om at å ta ut overføringen og øvre del av vannvei vil gi mindre landskapsinngrep, og dermed veie opp noe redusert produksjon. Endringen i slukeevne er forholdsvis stor, men departementet er enig i NVEs vurdering om at mindre flommer likevel vil bli redusert av de konsesjonsgitte reguleringene. Endringene i slukeevne vil også veie opp noe av produksjonstapet som følge av redusert fallhøyde. Departementet er enig i NVEs forslag til justeringer i manøvreringsreglementet om minstevannføring forbi inntaksdammen.

Endring i vannvei og massehåndtering

Stølen Kraftverk har i e-post til NVE 23.1.2020 søkt om at vannveien for planendringen også kan drives som konvensjonell tunnel med tverrsnitt 12-14 m². Etter avtale med NVE er endringen tatt med som del av departementets behandling av saken. Stølen Kraftverk har i e-post 4.5.2020 supplert med informasjon om massehåndtering fra tunneldrift. Sprengt tunnel vil gi masser tilsvarende omtrent 12 600 løskubikkmeter (lm³). Opprusting av vei fra Reinshommen til Finndalsdammen har massebehov på omtrent 3 000 lm³. Søker har fremlagt planer i samråd med Kvinesdal kommune om bruk av øvrige masser i prosjekter med massebehov i nærheten, som f.eks. lysløype ved Store Knabetjødn og Knaben alpin- og aktivitetssenter.

Departementet finner at planen for massehåndtering fra vannvei i fjell er tilstrekkelig, og at bruk til samfunnsnyttige formål trolig medfører betydelig mindre ulemper enn ved ren deponering. Departementet forutsetter at konkrete planer for massehåndtering fremlegges i en eventuell detaljplanlegging og godkjennes av NVE i detaljplan.

Økonomi og ressursutnyttelse

Stølen Kraftverk har i e-post 29.5.2020 sendt departementet reviderte byggekostnader for anlegget som fikk konsesjon i 2012, samt planendringssøknaden med vannvei som både boret og sprengt tunnel. Utbyggingskostnaden for alternativet fra 2012 er beregnet til 50,6 mill. kroner tilsvarende 5,5 kr/kWh i kostnadstall for 2020. Alternativet har en negativ netto nåverdi når NVEs basis prisbane legges til grunn. Søker oppgir selv at de ikke anser alternativet med konsesjon fra 2012 som bedriftsøkonomisk lønnsomt.

Planendringalternativet med profilboret tunnel er beregnet til 26,9 mill. kroner tilsvarende 3,34 kr/kWh. Dette gir en positiv netto nåverdi når NVEs basis prisbane legges til grunn. Alternativet med sprengt tunnel er beregnet til 25,2 mill. kroner med spesifikk utbyggingspris på 3,12 kr/kWh. Dette gir en noe større positiv netto nåverdi enn profilboret tunnel. Departementet vil bemerke at kostnadstallene er forbundet med usikkerhet da alternativet fra 2012 er beregnet på grunnlag av NVEs kostnadstall, mens de to andre alternativene i større grad er basert på tilbud og allerede innkjøpt utstyr. NVE har ikke kontrollert kostnadstallene, men har ingen innvendinger til planendringssøknaden ut fra økonomiske og produksjonsmessige forhold.

Stølen Kraftverk søker om å øke slukeevnen i kraftverket fra 1,52 m³/s til 2,6 m³/s og redusere minste slukeevne fra 76 l/s til 10 l/s. Ved å trekke inntaket lenger ned vil kraftverket produsere mindre. Produksjonen blir ifølge oppdaterte produksjonssimuleringer redusert fra 9,2 GWh/år for opprinnelig alternativ til 8,07 GWh/år for planendringen. NVE mener reduserte inngrep vil oppveie for en begrenset reduksjon i produksjon.

Departementet merker seg at kostnadene for planendringen er redusert. Til tross for usikkerhet i tallene, er det sannsynlig at en kortere vannvei vil redusere kostnadene og ulempene såpass mye at det vil veie opp for noe lavere produksjon. Planendringalternativene har vesentlig bedre økonomisk nytteverdi enn den opprinnelige konsesjonen fra 2012. Samlet sett mener departementet at ressursutnyttelsen av planendringen er akseptabel.

Damtype

Stølen Kraftverk søkte i e-post 23.1.2020 om å bruke tunnelmasser til etablering/rehabilitering av fyllingsdam ved Finndalsvatnet. I e-post 20.3.2020 går søker bort fra dette alternativet, og ønsker isteden å rehabilitere Finndalsdammen som platedam i tråd med NVEs innstilling og kgl. res. av 24.8.2012.

Overdragelse av konsesjonen

Konsesjonen meddelt ved kgl.res. av 24.8.2012 ble opprinnelig tildelt Knaben Kraft AS. Advokat Helge Tofte har på vegne av Stølen Kraftverk AS den 16.5.2019 søkt om at konsesjonen overføres fra Knaben Kraft AS til Stølen Kraftverk AS. Etter vassdragsreguleringsloven § 27 kan ikke reguleringskonsesjoner overdras uten samtidig overdragelse av vannfall i samme vassdrag nedenfor anlegget. Det er inngått avtale om overdragelse av konsesjoner, nødvendige fallrettigheter og arealer fra Knaben Kraft AS til Stølen Kraftverk AS. NVE anbefaler i innstillingen av konsesjon for regulering av Bergetjørn og Finndalsvatnet tillates overført til Stølen Kraftverk AS på uendrede vilkår.

Konsesjoner etter vannressursloven kan overdras uten samtykke siden konsesjonen følger tiltaket. NVE skal likevel ha melding om overdragelse for senere oppfølging av anlegget, og i dette tilfellet også for fremtidig innkreving av konsesjonsavgiften og fastsettelse av konsesjonskraft.

Departementet slutter seg til NVEs vurderinger om overdragelse av reguleringskonsesjonen. Departementet tilrår at det i medhold av vassdragsreguleringsloven § 37 gis samtykke til overføring av nevnte reguleringskonsesjon fra Knaben Kraft AS til Stølen Kraftverk AS.

Øvrige tema

For øvrige tema slutter departementet seg til vurderingene gjort i NVEs innstilling.

Oppsummering og konklusjon

Planendringen vil gi noe lavere kraftproduksjon, men mindre ulemper for landskap og naturmangfold ved at vannveien blir betydelig kortere. Lønnsomheten er bedre etter planendringen, til tross for noe lavere produksjon, ved at kostnadene for utbyggingen reduseres vesentlig.

Departementet har merket seg at ingen av høringspartene er negative til planendringen gitt at minstevannføringen blir tilsvarende konsesjon gitt i 2012. Søker ønsker å opprettholde samme minstevannføring som i konsesjonen fra 2012.

Etter departementets vurdering er fordelene ved tiltaket etter omsøkt planendring større enn skadene og ulempene for private og allmenne interesser. Olje- og energidepartementet tilrår at Stølen Kraftverk AS får tillatelse til å ta ut overføring av feltet Bergetjørn etter vassdragsreguleringsloven § 3, jf. § 5, og tillatelse til planendring av Stølen kraftverk etter vannressursloven § 8, jf. § 25. Tillatelsen gis på de vilkår som er fastsatt i kgl. res. 24.8.2012.

Det tilrås at det fastsettes oppdatert manøvreringsreglement for regulering av Finndalsvatnet og Bergetjørn i tråd med NVEs innstilling.

Departementets merknader til manøvreringsreglementet

Det fastsettes et revidert manøvreringsreglement som erstatter reglementet som ble fastsatt ved kgl.res. av 24.8.2012.

Overføring av feltet Bergetjørn tas ut av reglementet. Vannet vil isteden renne naturlig til inntaksdam for Stølen kraftverk.

NVE har foreslått å ta inn kravet om minstevannføring forbi kraftverksinntaket i reglementet. NVE finner det mest hensiktsmessig at alt av manøvreringskrav settes i reglementet, selv om inntaket ligger noen hundre meter nedenfor reguleringsmagasinene, jf. også konsesjonsvilkårene post 1 i konsesjonen til Stølen kraftverk etter vannressursloven.

Departementet slutter seg til NVEs merknader.

Olje- og energidepartementet

t i l r å r:

Stølen Kraftverk AS gis tillatelser til planendring av Stølen kraftverk i Kvinesdal kommune i samsvar med vedlagte forslag.

Vedlegg 1

Spesifikasjon av tillatelsene

1. I medhold av vassdragsreguleringsloven § 3 og vannressursloven § 8 gis Stølen Kraftverk AS tillatelse til å ta ut overføring av feltet Bergetjørn og til planendring av Stølen kraftverk i Kvinesdal kommune. Tillatelsen gis på samme vilkår som fastsatt ved kgl. res. 24. august 2012.
2. Det fastsettes oppdatert manøvreringsreglement for regulering av Finndalsvatnet og Bergetjørn i Kvinesdal kommune, Agder fylke, jf. vedlegg 2.
3. I medhold av vassdragsreguleringsloven § 27 gis det samtykke til at reguleringskonsesjonen meddelt Knaben Kraft AS ved kgl. res. 24 august 2012 overføres til Stølen Kraftverk AS.
4. Planendringer kan godkjennes av departementet eller den departementet bemyndiger.

Vedlegg 2

Manøvreringsreglement for regulering av Finndalsvatnet og Bergetjørn i Kvinesdal kommune, Agder fylke

(Fastsatt ved kgl. res. 30.10.2020. Erstatte tidligere reglement gitt ved kgl.res. av 24.8.2012)

1.

Reguleringer

Magasin	Naturlig vannst. kote	Reg.grenser			Oppd. m	Senkn. m	Reg. høyde m
		Øvre kote	Nedre kote				
Finndalsvatnet	753,0	760,0	753,0	7,0	0,0	7,0	
Bergetjørn	819,0	820,0	819,0	1,0	0,0	1,0	

Høyden refererer seg til Kartverkets høydesystem (NN 1954).

Reguleringsgrensene skal markeres med faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Ved manøvreringen skal det tas for øye at vassdragets naturlige flomvannføring nedenfor magasinene så vidt mulig ikke økes.

Vannstanden i Finndalsvatnet skal holdes over kote 758,0 i perioden 1. juli til 15. september.

Det skal til enhver tid slippes følgende minstevannføringer:

Fra Finndalsvatnet: 50 l/s om sommeren (1. mai - 30. sept.) og 25 l/s om vinteren (1. okt. - 30. april). Fra Bergetjørn: 20 l/s året gjennom. Det skal slippes en minstevannføring på 70 l/s forbi inntaket i perioden 1. mai – 30. september. Resten av året skal det slippes 45 l/s. Dersom Finndalsvatnet er på laveste tillatte nivå for sesongen, og tilsiget er mindre enn kravet til minstevannføring skal hele tilsiget slippes. Det samme gjelder for Bergetjørnfeltet.

3.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand. Det skal føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander. Konesjonæren skal etter vedtak fra NVE utføre de hydrologiske observasjoner som er nødvendige for å ivareta det offentlige interesser, og gjøre materialet tilgjengelig for allmennheten

4.

Viser det seg at vilkår om vannslipp og vannstandsendringer medfører skadelige virkninger av omfang for allmenne interesser, kan det gjøres nødvendige endringer i reglementet. Dette kan skje uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann.

Mulig tvist om forståelsen av dette reglementet avgjøres av Olje- og energidepartementet.

Stølen Kraftverk AS
Detaljplan for landskap og miljø

VEDLEGG # 2

Disp søkn LNFR

Stølen Kraftverk AS
Detaljplan for landskap og miljø

VEDLEGG # 2

Dispensasjonssøknad frå arealkategori
LNFR i kommuneplanen i samsvar med
PBL §19-1

Stølen Kraftverk AS
Detaljplan for landskap og miljø

VEDLEGG # 3

Agder Fylkeskommune
2020-07-09 Foreløpig
uttalelse etablering veg

KVINESDAL KOMMUNE
Nesgata 11
4480 KVINESDAL

Dato: 09.07.2020
Vår ref: 20/00838-5
Deres ref:
Saksbeh.: Bjarne T. Sørensen

Geir Netland

Kvinesdal kommune – foreløpig uttalelse til etablering av vei til Stølen kraftstasjon på Knaben og mulige følger dette vil få for ruiner etter vaskeri som brant ned på 1930-tallet

Vi viser til henvendelse fra kommunen i epost av 30.6.2020 i ovennevnte sak. Kommunen spør om det noen spesielle restriksjoner knyttet til ruinene etter vaskeriet. I det saken vedr. dette nyere tids kulturminne oppleves å ikke være tilstrekkelig opplyst, har vi i dag gjort forsøk på å nå saksbehandler over telefon, men ikke lykkes. De ble lagt igjen en talemelding.

Gårds og bruksnummer for ruinen er ikke oppgitt. Ruinen er derfor vanskelig å lokalisere nøyaktig i kart, men den ser ut til å ligge utenfor for hensynssonen for bevaring av kulturmiljø for gruvebyen, H570. Det er ikke registrert bygninger eller tufter etter slike i SEFRAK i det umiddelbare nærområdet der tiltaket er markert i kart. Fotografiene av ruinen som er vedlagt kommunens henvendelse er ikke av en tilstrekkelig teknisk kvalitet til at kulturminneverdien kan fastsettes.

Tiltaket ligger innenfor ett av de åtte *Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse* i Agder (KULA) utpekt av Riksantikvaren - navnlig *Knaben og Knabenheia*. Kvinesdal kommune har gitt sin tilslutning til prosjektet. Riksantikvaren ba i brev til kommunen av 29.11.2019 om uttalelser til de utsendte forslagsdokumentene innen 1.4.2020. Vi er så langt ikke kjent med kommunens interne prosess i høringsrunden. Saksbehandler bes derfor om å ta kontakt med rette instans i egen kommune om mulige konsekvenser for tiltaket som følge av beslutninger fattet rundt KULA-prosjektet.

Saksansvarlig for KULA i Agder fylkeskommune, Snorre Haukalid, har ferie til 10. august. Han skulle gjerne også ha uttalt seg om dette, og er derfor satt på som kopimottaker av dette brev. Følgelig er dette å anse som et midlertidig svar.

Med hilsen

Bjarne Tresnes Sørensen
Rådgiver - Kulturminnevern og kulturturisme

Link til dokumenter i KULA-høringen

file:///C:/Users/afk04502/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/KULA_høringsutkast_Agder_web.pdf

[file:///C:/Users/afk04502/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/17-00390-6-Kulturhistoriske-landskap-av-nasjonal-interesse-i-Agder-Høring-1172373_15_1%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/afk04502/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/17-00390-6-Kulturhistoriske-landskap-av-nasjonal-interesse-i-Agder-Høring-1172373_15_1%20(1).pdf)

Brevet er godkjent elektronisk.

Kopi til: Kulturminnevern og kulturturisme /v Snorre Haukalid

Stølen Kraftverk AS
Detaljplan for landskap og miljø

VEDLEGG # 4

Agder Fylkeskommune
2020-10-26 Uttale ifht
avstand betongruin

Kvinesdal kommune - uttalelse til etablering av veg til Stølen kraftstasjon

Fra : Sørensen, Bjarne T <Bjarne.T.Sorensen@agderfk.no> man., 26. okt. 2020 16:46
Emne : Kvinesdal kommune - uttalelse til etablering av veg til Stølen kraftstasjon 6 vedlegg
Til : Olav Skeie <olav.skeie@smakraftverk.com>
Kopi : Olav Fjotland <olav@fjotland.com>, Ole Tom OTE Eftestøl <ote@hotmail.no>, Haukalid, Snorre <Snorre.Haukalid@agderfk.no>

Vårt saksnummer: 20/00838

Viser til telefonsamtale med Olav Skeie i dag, og til epost fra ham 13.10.2020. Jeg er i utgangspunktet ikke saksansvarlig i denne saken, men gav et foreløpig svar på vegne av kulturminnevernforvaltningen i fellesferien. Til orientering bør alle henvendelser gjøres til vårt postmottak da saker ellers lett kan komme til å bli oversett, og kanskje ikke kommer frem til den som er ansvarlig i saken.

I spørsmålet om bevaring eller ikke av ruinen/tufta etter vaskeribygningen som brant på 1930-tallet, har vi ingen hjemmel. Jeg har drøftet dette på telefon med vår saksansvarlige Snorre Haukalid i dag. Vi deler oppfatningen av at det er kommunen som må ta stilling til dette. Vi vil imidlertid sterkt anbefale kommunen å se til at ruinen inn til videre tas vare på som den er. Dette fordi den på et senere tidspunkt kanskje kan ses i sammenheng med den totale historien om gruvebyen, og formidlingen av denne. Forstår vi dette rett vil ikke den prosjekterte veien røre ved selve ruinen, men komme ganske nært opp til. Så lenge veien ikke kommer nærmere ruinen enn ca. 3 meter, vil det etter vår oppfatning være tilstrekkelig til at den bevares for ettertiden.

Med vennlig hilsen

Bjarne T Sørensen

Kulturminnevern og kulturturisme
Mobil: 976 36 417
E-post: Bjarne.T.Sorensen@agderfk.no

agderfk.no

AGDER
fylkeskommune

Fra: Olav Skeie <olav.skeie@smakraftverk.com>
Sendt: mandag 26. oktober 2020 14:49
Til: AFK.Postmottak <postmottak@agderfk.no>

Kopi: Olav Fjotland <olav@fjotland.com>; Ole Tom OTE Eftestøl <ote@hotmail.no>

Emne: Sak 20/00838-5 Supplering av fakta & plankart for etablering av veg til Stølen kraftstasjon

Til Postmottak Agder FK

Viser til tlf samt i dag med Bjarne Tresnes Sørensen, og sender eposten på nytt, slik at den kan bli journalført i Fylkeskommunen sitt saksarkiv.

Orsak glippen !

Helsing frå Setesdal - den elektriske dalen !

Olav Skeie AS
Bygland Næringsbed
Postboks 10
4745 BYGLAND
Kontor: 37 93 40 90
Mobil: 90 15 11 50

Fra: "Olav Skeie" <olav.skeie@smakraftverk.com>

Til: "Bjarne Tresnes Sørensen" <bjarne.t.sorensen@agderfk.no>

Kopi: "Ivar Aarstad" <Ivar.Aarstad@kvinesdal.kommune.no>, "Chris KVINESDAL Michelsen" <Chris.Michelsen@kvinesdal.kommune.no>, "Tor Arne Eiken" <Tor.Arne.Eiken@kvinesdal.kommune.no>, "Geir Netland" <Geir.Netland@kvinesdal.kommune.no>, "Olav Fjotland" <olav@fjotland.com>, "Ole Tom OTE Eftestøl" <ote@hotmail.no>, "Snorre Haukalid" <Snorre.Haukalid@agderfk.no>

Sendt: Tirsdag, 13 Okt. 2020 11:37:49

Emne: Fwd: SV: VS: Dokument 20/00838-5 Kvinesdal kommune – foreløpig uttalelse etablering vei til Stølen kraftstasjon

Hei

Syner til ditt svarbrev 9. juli d.å. til Geir Netland i sak 20/00838-5.

På vegne av tiltakshavar/konsesjonær Stølen Kraftverk AS, er underskrivne i innspurten på detaljplan til NVE, der Fylkeskommunen sitt brev inngår som vedlegg.

I denne samanhengen er tiltakshavar takksam for ein meir presis uttale frå Kulturminneforvaltninga.

For å legge tilrette for dette, fylgjer svar/dokumentasjon på spørsmåla i brevet ditt d.s.

- GBNr er 4227-191-15
- Ruinen er nøyaktig lokalisert i Norgeskart.no, utsnitt vedlagt.
- Høgoppløyselege ruin-foto i 1080 x 1920 pixcel er vedlagt (24. juni 2020).
- Plankart for bygging av veg, kraftstasjon, røyrgate
- Du ynskjer uttale frå kollega Snorre Haukalid - kan då informere om at han synfarte lokaliteten i lag med underskrivne 18. september 2019.
- Avkøyrsla frå Stølsvegen til kraftstasjonstomta skal byggast ihht Landbruksdepartements byggenormal for vegklasse 5, dvs. vegbreidde på 3,5 meter pluss skulder begge sider på 25 cm. Tekniske krav vedlagt.

Som oversiktskartet viser, er tilkomstvegen planlagt nedstrøms den nederste muren, og denne 4 meter breie vegtraséen skal sjølvstøtt ikkje influere på ruinane.

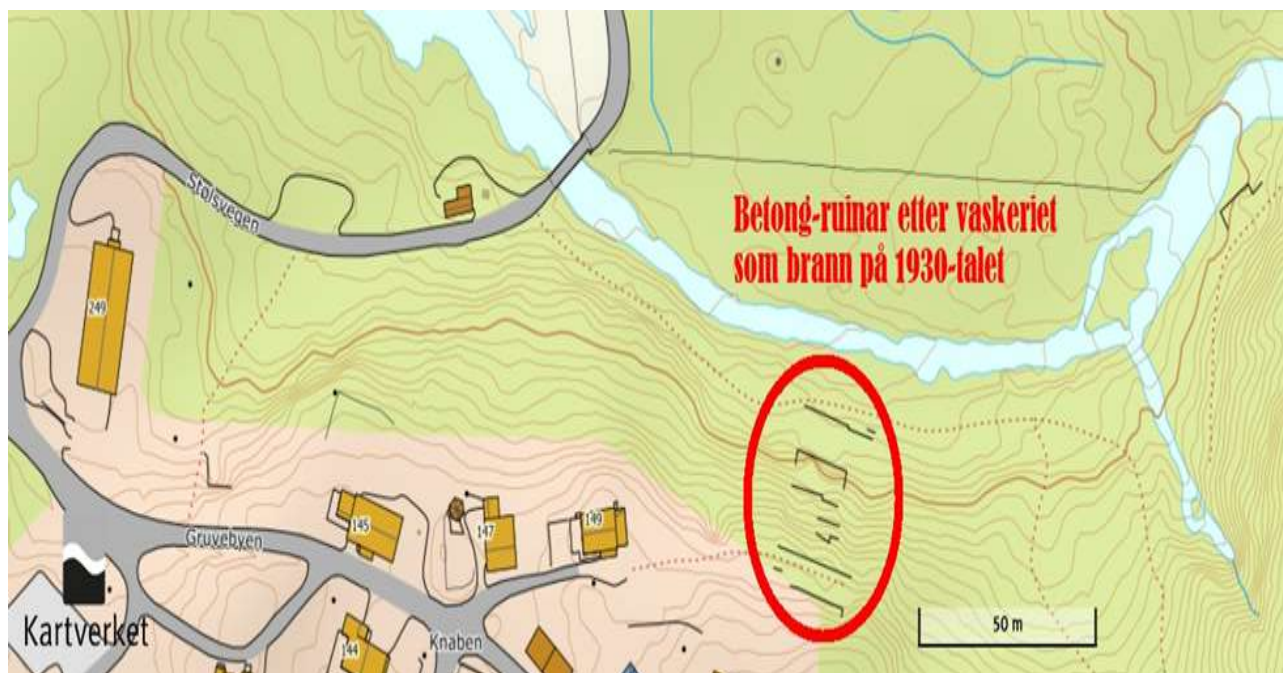
Forørig, til din info, så fekk tiltaket konsesjon i medhald av Kongelege Resolusjon frå Olje- og energidepartementet 24. august 2012.

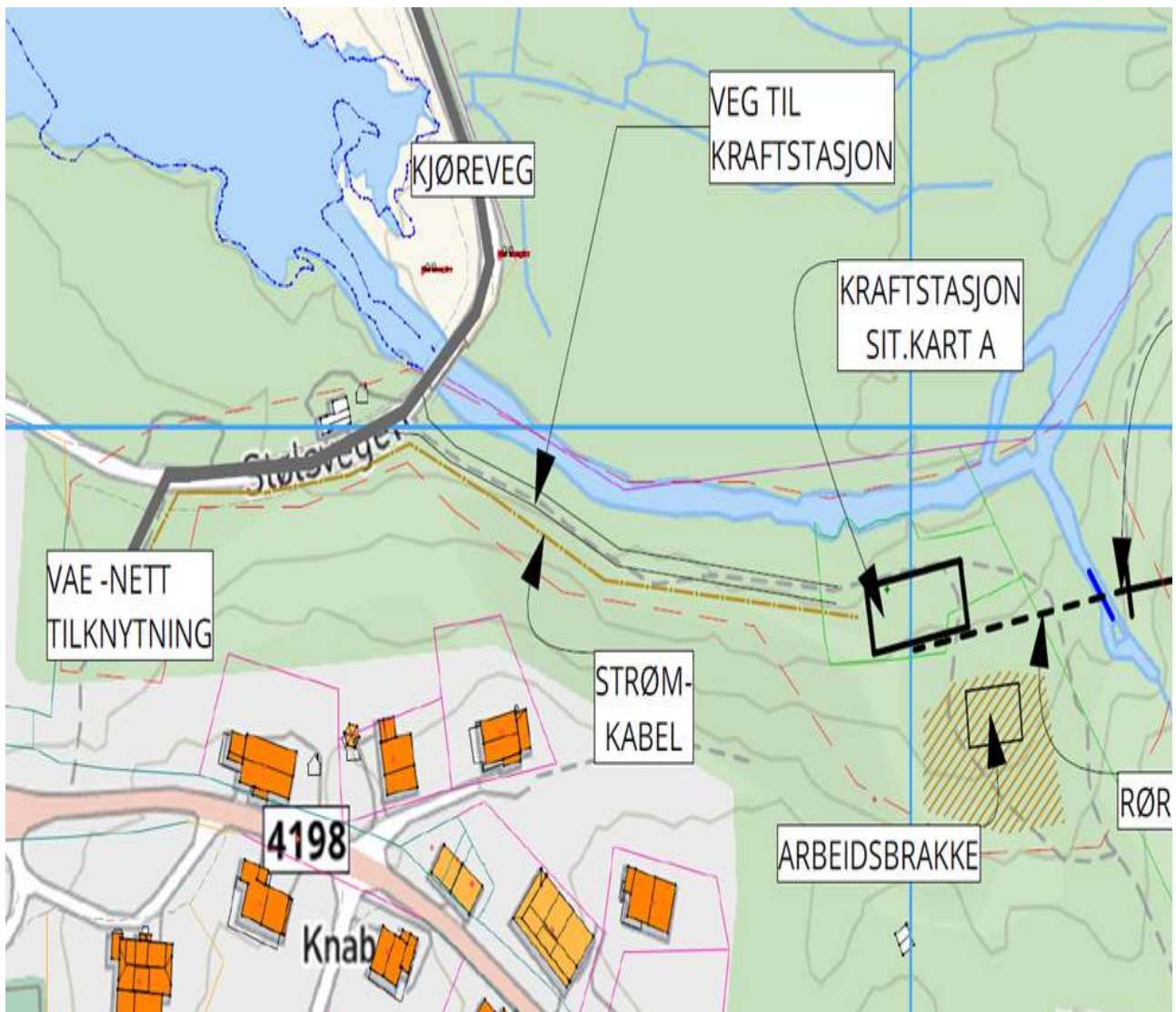
Med dette imøteser Stølen Kraftverk AS snarleg ein revidert uttale med utgangspunkt i sak 20/00838-5.

På førhand mange takk !

Olav Skeie, e.f.

Med helsing
Stølen Kraftverk AS
Mobil: 90 15 11 50

Fra: "Ivar Aarstad" <Ivar.Aarstad@kvinesdal.kommune.no>

Til: "Olav Skeie" <olav.skeie@smakraftverk.com>

Kopi: "Chris KVINESDAL Michelsen" <Chris.Michelsen@kvinesdal.kommune.no>, "Tor Arne Eiken" <Tor.Arne.Eiken@kvinesdal.kommune.no>, "Geir Netland" <Geir.Netland@kvinesdal.kommune.no>

Sendt: Mandag, 12 Okt. 2020 17:35:28

Emne: SV: VS: Dokument 20/00838-5 Kvinesdal kommune – foreløpig uttalelse til etablering av vei til Stølen kraftstasjon på Knaben og mulige følger dette vil få for ruiner etter vaskeri som brant ned på 1930-tallet sendt fra Agder fylkeskommune

Hei

Vedlagt følger det foreløpige brevet av 09.07.2020 som det var referert til. (Om det har kommet noe nytt, endelig brev etter dette, kjenner jeg ikke til.)

Med vennlig hilsen

IVAR AARSTAD

Kvinesdal kommune

Rådgiver

Plan og miljøenheten

Telefon: +4738352862

Fra: Olav Skeie <olav.skeie@smakraftverk.com>

Sendt: mandag 12. oktober 2020 15:33

Til: Ivar Aarstad <Ivar.Aarstad@kvinesdal.kommune.no>

Emne: Fwd: VS: Dokument 20/00838-5 Kvinesdal kommune – foreløpig uttalelse til etablering av vei til Stølen kraftstasjon på Knaben og mulige følger dette vil få for ruiner etter vaskeri som brant ned på 1930-tallet sendt fra Agder fylkeskommune

Hei

Kan du sende meg "brevet av 09.07.20 fra fylkeskommunen",
Dette brevet var ikkje vedlagt denne eposten.

Takk.

O.

Fra: "Geir Netland" <Geir.Netland@kvinesdal.kommune.no>

Til: "Olav Skeie" <olav.skeie@smakraftverk.com>

Sendt: Mandag, 28 Sep. 2020 8:50:32

Emne: VS: Dokument 20/00838-5 Kvinesdal kommune – foreløpig uttalelse til etablering av vei til Stølen kraftstasjon på Knaben og mulige følger dette vil få for ruiner etter vaskeri som brant ned på 1930-tallet sendt fra Agder fylkeskommune

t.o

Fra: Ivar Aarstad <Ivar.Aarstad@kvinesdal.kommune.no>

Sendt: fredag 11. september 2020 13:07

Til: Geir Netland <Geir.Netland@kvinesdal.kommune.no>

Kopi: Chris Michelsen <Chris.Michelsen@kvinesdal.kommune.no>; Tor Arne Eiken
<Tor.Arne.Eiken@kvinesdal.kommune.no>

Emne: SV: Dokument 20/00838-5 Kvinesdal kommune – foreløpig uttalelse til etablering av vei til Stølen kraftstasjon på Knaben og mulige følger dette vil få for ruiner etter vaskeri som brant ned på 1930-tallet sendt fra Agder fylkeskommune

Hei

Jeg vet ikke om det formelt er utpekt noen kontaktperson for KULA i kommunen, men det var jeg som skrev høringssvaret til kommunen under KULA-høringen i vår. Se vedlagte filer.

Det sies i brevet av 09.07.20 fra fylkeskommunen at ruinen etter det gamle vaskeriet ligger utenfor hensynssone H570, bevaring av kulturmiljø. Jeg tror det må være H570_25 i **Kommunedelplan for Knaben** (vedtatt vinteren 2011) det her siktes til. I ettertid har vi imidlertid fått **Områderegulering for Knaben** (vedtatt sommeren 2019) og her ligger ruinene inne i H570_1. Denne sonen dekker hele lia ned til åna, også der nytt kraftverk er planlagt og trolig også der eldre kraftverk har ligget. I hele dette området skal altså kulturmiljøet og kulturminnene som inngår bevares. I tillegg bør det ved utforming av ny kraftstasjon legges vekt på estetikk og landskapsmessig tilpasning slik at bevaringsområdet respekteres på en best mulig måte.

I lia nedenfor vaskeriet mot adkomstvegen til kraftstasjonen er det også en restriksjonsone H190_04 Sikring av skog med betydning for utbredelse av skredfare. Her skal altså skogen bevares, dvs. det tillates ikke avskoging, flatehogst eller større inngrep i skogen som gjør at denne mister sin funksjon knyttet til

skredfare. Enkeltrær som f. eks. har falt over vegen eller som vokser i og vil skade kulturminnet, vil nok kunne fjernes uten å komme i konflikt med sikringssonen.

I tillegg er det faresoner for skred, H310_3 og H310_4, og faresone for flom H320_1 som det må tas hensyn til ved bygging av kraftverket.

Med vennlig hilsen

IVAR AARSTAD

Kvinesdal kommune

Rådgiver

Plan og miljøenheten

Telefon: +4738352862

Fra: Geir Netland <Geir.Netland@kvinesdal.kommune.no>

Sendt: torsdag 10. september 2020 15:14

Til: Ivar Aarstad <Ivar.Aarstad@kvinesdal.kommune.no>

Emne: VS: Dokument 20/00838-5 Kvinesdal kommune – foreløpig uttalelse til etablering av vei til Stølen kraftstasjon på Knaben og mulige følger dette vil få for ruiner etter vaskeri som brant ned på 1930-tallet sendt fra Agder fylkeskommune

Hei

Ivar

Se vedlegget, er du kontaktperson i kommunen om KULA?

Mvh

Geir N

Fra: noreply@tieto.com <noreply@tieto.com>

Sendt: torsdag 9. juli 2020 14:41

Til: Geir Netland <Geir.Netland@kvinesdal.kommune.no>

Emne: Dokument 20/00838-5 Kvinesdal kommune – foreløpig uttalelse til etablering av vei til Stølen kraftstasjon på Knaben og mulige følger dette vil få for ruiner etter vaskeri som brant ned på 1930-tallet sendt fra Agder fylkeskommune

Hei Geir Netland,

Dokumentet **20/00838-5 Kvinesdal kommune – foreløpig uttalelse til etablering av vei til Stølen kraftstasjon på Knaben og mulige følger dette vil få for ruiner etter vaskeri som brant ned på 1930-tallet** for sak **Konsesjon - Stølen kraftverk - Kvinesdal kommune** er blitt sendt fra **Agder fylkeskommune**. Se vedlegget for innholdet i forsendelsen.

Dette er en systemgenerert e-postmelding som ikke kan besvares.

□

Stølen Kraftverk AS
Detaljplan for landskap og miljø

VEDLEGG # 5

Stølen Kraftverk AS 2019-
10-19

Dispensasjonssøknad
ID263362 Finndalsvatn

Fylkeskonservatoren i Vest-Agder
c/o Vest-Agder Fylkeskommune
Postboks 517, Lund
4605 KRISTIANSAND S.

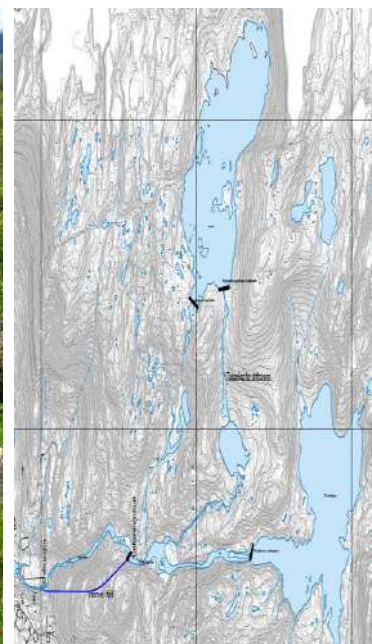
Søknad om dispensasjon for freda steinalderlokalitet i Finndalsvatnet, ID:263362.

SØKNADEN:

Stølen kraftverk AS søker om dispensasjon for freda steinalderlokalitet (ID:263362) i Finndalsvatnet. Finndalsvatnet skal regulerast opp igjen med 7 meter, og lokaliteten vil bli liggande i reguleringssona, slik som den var fram til 1991.

PROSJEKTOMTALE:

- I Kongeleg resolusjon av 24. august 2012 fekk Stølen Kraftverk AS løyve til å reetablere kraftverk på Knaben, samt løyve til regulering både av Bergetjødn og Finndalsvatnet med rehabilitering av dei respektive damanlegga
<https://www.nve.no/konsesjonssaker/konsesjonssak?id=5185&type=V-1>
- Den fyrste reguleringa av Finndalsvatnet starta i 1915. Noverande dam var aktivt regulert fram til 1991.
- Av omsyn til landskap, inngrep og naturmangfald så har tiltakshavar omsøkt vassvegen i fjell, i motsetnad til det gamle kraftverket som hadde røyr i dagen.
- Framdriftsmessig, så er det planlagt prosjektering av teknikk, landskap og miljø hausten/vinteren 2019/2020, med påreknelig godkjenning av detaljplanane hjå NVE på forsommaren 2020. Tentativ byggestart hausten 2020.

På førehand takk for snarleg sakshandsaming
Med helsing for Stølen Kraftverk AS

Olav Skeie, e.f.

VEDLEGG:

1. Konsesjonssøknaden, 28. januar 2009
2. Kongeleg Resolusjon med Olje- og energidepartementet sitt oversendingsbrev 5. desember 2012

Stølen Kraftverk AS
Detaljplan for landskap og miljø

VEDLEGG # 6

V-A Fylkeskommune
dispensasjonsøknad til
Riksantikvaren

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår ref.: 09/00588-19

Deres ref.:

Dato: 22.10.2019

— **Søknad om dispensasjon etter kulturminneloven § 8, 1. ledd**
ID:263362, steinalderlokalitet
Stølen Kraftverk, gnr. 192, bnr. 1 m.fl., Kvinesdal kommune, Vest-Agder

Vi viser til vedlagte dispensasjonssøknad fra Stølen Kraftverk AS, sendt Vest-Agder fylkeskommune i brev av 19. oktober 2019. Saken oversendes til dispensasjonsbehandling.

Bakgrunn for saken

Vest-Agder fylkeskommune meldte behov for å foreta en arkeologisk registrering etter kulturminneloven § 9 i e-post av 1. mars 2010. Stølen Kraftverk AS ba om at registreringene ble utført i e-post av 22. juli 2019. Registreringen ble utført 18. og 20. september 2019. Det ble registrert en fredet steinalderlokalitet, ID:263362. Lokaliteten vil bli liggende under vann når Finndalsvatnet blir oppregulert.

Tiltaket

Stølen Kraftverk AS har fått tillatelse til å bygge nytt vannkraftverk, jf. vedlagte søknad. Utbyggingen medfører at Finndalsvatnet skal reguleres opp med 7 meter og Bergetjødn med om lag 1 meter. Finndalsvatnet ble første gang regulert i 1915 i forbindelse med etableringen av Knaben gruver. Dagens demning ble bygget i 1969 med regulering opp til kote 760 moh. (HRV). Det planlagte magasinet skal ha samme høyde som i 1969. Deler av demningen ble revet i 1991 for å lage et flomløp.

Kultur- og naturmiljø

Heieområdene nord i Agder utgjør den sørligste delen av Langfjella, og elvene drenerer fra nord til sør. Hoveddalførene følger samme retning, og ligger i en vifteform fra høg fjellet og ut til kysten. Grunnfjellet i området består av tallrike sprekkesoner med retning øst – vest. Dette har formet markerte tverrdaler, og de historiske ferdselsveiene på tvers av heiene har fulgt disse, som f.eks. Skinnvegen som går fra Valle i Setesdal via Lysefjorden til Stavanger. Også i forhistorisk tid har ferdselen fulgt tverrdalene inn i landet fra vest. Sveinung Bang Andersen mener at steinalderfolkene som brukte området ved dagens Blåsjømagasin (se ID:147452) kan ha kommet opp fra Jøsenfjorden i Rogaland.

Finndalsvatnet ligger 755 meter over havet i en tverrdal som strekker seg Tonstad i Sirdal kommune i vest til Vestredalen i Åseral kommune i øst. Ved stølen Solbu som ligger i samme tverrdal, og bare 14 km vest for Finndalsvatnet, er det gjennomført flere arkeologiske registreringer og utgravninger. Se f.eks. steinalder ID:111983 og litt lengre mot nord; i Åstølvatnet, jernvinneanlegg ID:111986.

Registreringene

Problemstillingene for registreringen var knyttet til bruk og ferdsel i dette området i steinalderen – og til gårdetableringen med bruk av utmarksressurser i bronse- og jernalder.

Finndalsvatnet har vært regulert i perioden 1915 til 1991, og vi antok at bevaringsforholdene kunne være dårlige – men i reguleringssonen er ofte torven borte - og kulturminner som steinalderlokaliteter og jernvinneanlegg kan være synlig på overflaten.

Det ble først foretatt en befaring langs deler av Bergetjødn og langs hele strandsonen til Finndalsvatn. Det ble registrert en steinalderlokalitet på østsiden av Finndalsvatnet (ID:263362). Gjenstandene av flint lå i overflaten på en liten strand ned mot vannet. For å avgrense lokalitetens utbredelse og for å sjekke om det var bevarte kulturlag under bakken ble det gravd 10 prøvestikk, jf. vedlagte rapport. Det ble funnet ett flintavslag/fragment i overflaten i prøvestikk nr. 2 – ellers var det verken funn eller kulturlag i prøvestikkene. Til slutt ble det øverste topplaget i funnområdet gjennomgravd, uten at det ble funnet flere gjenstander.

Funnene lå samlet på en liten flate på om lag 4 x 4 meter. Lokaliteten er avgrenset av berg i vest og nord – mot myr i øst – og mot vann i sør. Vannstanden i dag er antagelig litt høyere enn opprinnelig.

Vurdering

I reguleringssonen er det mange faktorer som påvirker bevaringsforholdene. Når magasinet fylles vil den "tørre" torven flyte opp, mens den vannmettede myra blir liggende lengre. Flytetorven kan være i bevegelse i mange år før den strander og blir liggende. På våren tappes gjerne magasinene ned, og det legger seg store isflak på strendene som skurer på bakken under. Og det vil være bølgeaktivitet som bearbeider strendene i ulike høyder når vannet reguleres opp og ned.

Det er vanskelig å vite hva som konkret har påvirket bevaringsforholdene på lokaliteten, men utfra valgte registreringsmetode, må vi konkludere med at det er svært få gjenstander igjen på lokaliteten – og at det ikke finnes spor etter et kulturlag, med f.eks. skjørbrent stein og/eller trekull, under bakken.

Lokaliteten ligger godt skjermet i en liten bukt og ved et vadested mellom to vann som har kanalisert ferdselen forbi stedet – også dagens sti går i samme trase. Vi tror derfor det dreier seg om en reel steinalderlokalitet - selv om det er mulig at gjenstandene har blitt fraktet til lokaliteten innkapslet i flytetorv eller is.

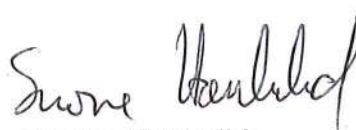
Anbefaling

Vi anbefaler Riksantikvaren om å gi dispensasjon fra vernebestemmelsene i kulturminneloven for lokalitet ID:263362 uten vilkår

Med vennlig hilsen

Yvonne Fernmar Willumsen
Fylkeskonservator

Snorre Haukalid
arkeolog

Litteratur:

Bang-Andersen, Sveinung (2008): *De første jegerne i Dyrhaeio – utnyttelsen av Setesdal Vesthei i steinalderen ca. 7000 – 3500 før nåtid*. AMs-Varia 48. Arkeologisk museum Stavanger.

Indrelid, Svein (2009): *Arkeologiske undersøkelser i vassdrag. Faglig program for Sør-Norge*. Riksantikvaren.

Vedlegg:

Brev av 19. oktober 2019 fra Stølen Kraftverk AS.
Registreringsrapport.

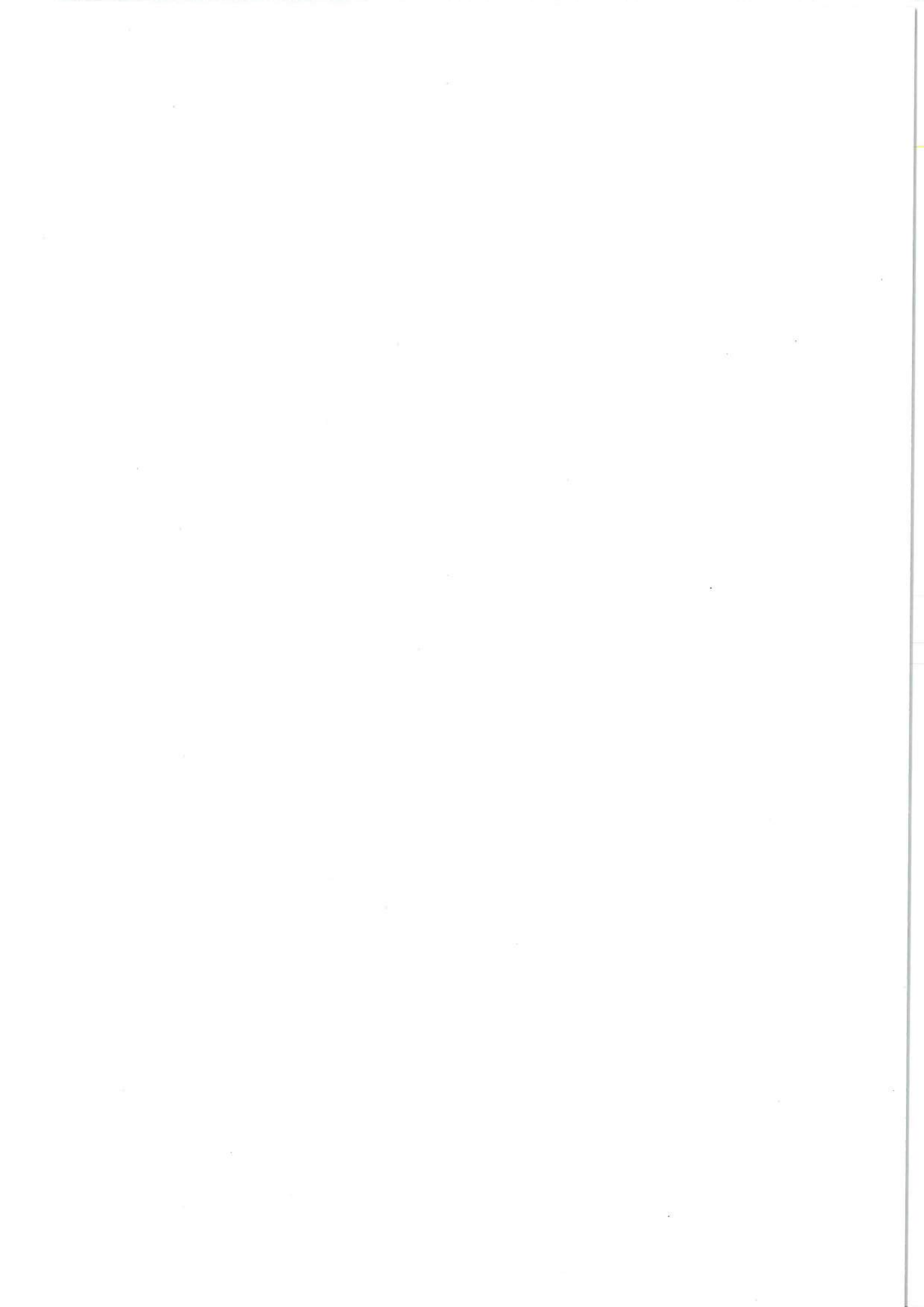
Adresselister:

Mottakere:

RIKSANTIKVAREN

Kopi til:

Universitetet i Oslo - Kulturhistorisk museum

Stølen Kraftverk AS
Detaljplan for landskap og miljø

VEDLEGG # 7

Stølen
kraftverk_arkeologisk
rapport

Arkeologisk rapport

Stølen kraftverk på Knaben, gnr. 191, bnr. 1 og 5, Kvinesdal kommune

Saksnr. 09/00588

Steinalderlokalitet ID:263362

Utført av Snorre Haukalid den 18. og 20. september 2019.

Rapport av Snorre Haukalid: 17. oktober 2019.

Tiltakshaver: Stølen Kraftverk AS, Fjotland 204, 4480 KVINESDAL

Bakgrunn for saken

Fylkeskonservatoren i Vest-Agder varslet behov for å foreta en arkeologisk registrering etter kulturminneloven § 9 i brev av 1. mars 2010. Stølen Kraftverk AS v/ Olav Fjotland tok kontakt i e-post av 22. juli 2019 for å få utført den arkeologiske registreringen. Registreringen ble utført 18. og 20. september 2019.

Bakgrunn for registreringen

Registreringen var i hovedsak knyttet til regulering av Finndalsvatnet. Vannet ligger 755 moh., og i en markert tverrdal som strekker seg fra Tonstad i vest til Vestredalen i Åseral kommune i øst.

Problemstillingene for registreringen var:

1) Bruken av dalførene som ferdselsveier i steinalderen. Langs Kvinavassdraget er det funnet flere

steinalderlokaliteter. Blant annet ved Holmstølvatnet og i enden av Kvifjorden på gården Kvinen. Finndalsvatnet ligger i en øst-vest gående tverrdal. Om lag 14 km mot øst er det registrert steinalderlokaliteter ved stølen Solbu (Svartevatt i Nåvannmagasinet). Har områdene rundt Finndalsvatnet blitt brukt til jakt og fiske i steinalderen?

2) Gårdsetableringen på Agder foregår fra kysten og innover dalene. Ikke langt fra stølen Solbu, i Åstølvatnet, undersøkte Kulturhistorisk museum et jernvinneanlegg fra 200 e. Kr. i 2018 og 2019. Kan det være rester etter utmarksbruks fra jernalderen rundt Finndalsvatnet?

Finndalsvatnet har tidligere vært regulert. I regulerte vann flyter torven opp. Regulering, bølger og is endrer den opprinnelige undergrunnen og legger opp nye strandavsetninger. Bevaringsforholdene er ofte dårlige – men samtidig er torven borte, noe som gjør det enklere å oppdage bevarte kulturminnelokaliteter.

Tiltaket

Det skal utføres flere typer tiltak, jf. konsesjonssøknad. Det er oppdemningen av Finndalsvatnet med 7 meter som har størst arkeologisk interesse. Vannet har tidligere vært regulert i samme høyde.

Finndalsvatnet ble første gang regulert i 1915 i forbindelse med gruvevirksomhet på Knaben. Demningen ble oppgradert av tyskerne under 2. verdenskrig. I 1969 blir demningen bygget til nåværende høyde, og reguleringskotene/konsesjon var mellom LRV 753 og HRV 760. Det er samme regulering som i nåværende konsesjonssøknad.

Knaben gruver ble nedlagt i 1973. Og vannet ble ikke aktivt regulert etter dette. I 1991 ble deler av demningen revet og det ble laget et flomløp. Det står igjen en terskel som demmer opp vannet med 2-3 meter. Opprinnelig vannstand lå altså noen få meter lavere enn dagens vannspeil.

Registreringene

Det ble foretatt en befarings langs deler av Bergetjødn og langs hele strandsonen til Finndalsvatn. Det ble registrert en steinalderlokalitet på østsiden av vannet.

Steinalderlokalitet (ID:263362), markert med rød ring. Stien er markert med stiptet linje.

Det ble funnet diverse gjenstander av flint i overflaten på lokaliteten, blant annet en tangepil.

Pilspiss (3 cm lang) av flint fra yngre steinalder, om lag 6000 år gammel. Funnet ved Finndalsvatnet. Den øverste delen av spissen er brukket av.

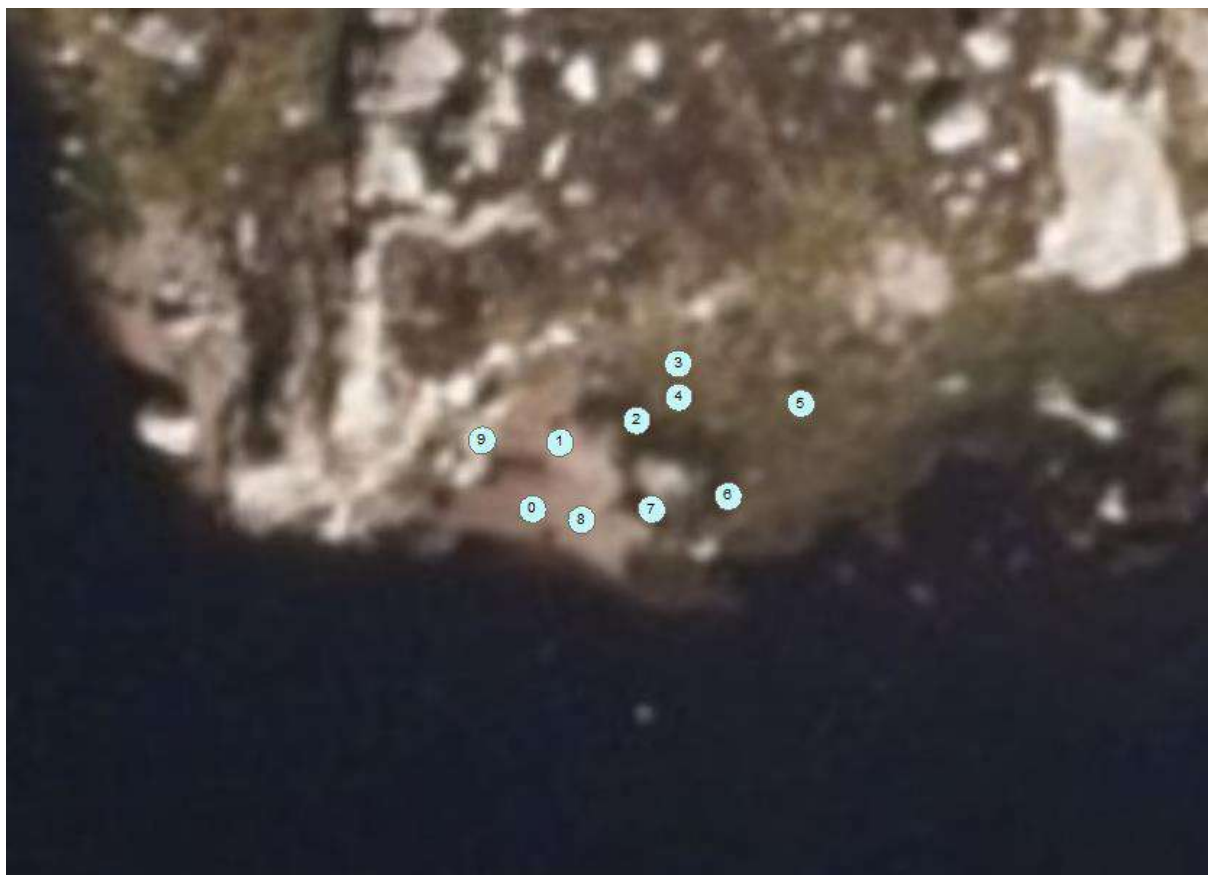

Alle gjenstandene ble funnet innenfor markert område

Strandflaten hvor funnene ble gjort – sett mot øst

For å avgrense lokalitetens utbredelse og for å undersøke om det var bevarte deler av lokaliteten under bakken, ble det gravd 10 prøvestikk. All masse fra prøvestikkene (bortsett fra den kompakte torven) ble vannsåldet.

Prøvestikk, fra 0 til 9

Prøvestikk 0 (WP247)

Utvasket topplag.

10 cm svart sand – sand blandet med torv.

20 cm brun grus med noe erodert stein (bruddstein). Tolket som steril undergrunn.

PS 1 (WP248)

Utvasket topplag.

20 cm brunsvart sand

Brun grus i bunn. Tolket som steril undergrunn.

PS2 (WP249)

8 cm svart torv

5 cm brun grus

5 cm lys sand (utvaskingslag?)

Sammenkittet brun grus i bunn med mineralutfelling (aurhelle). Tolket som steril undergrunn.

Funn: lite flintfragment funnet i overflaten.

PS3 (WP250)

14 cm svart torv rett på berg. Nord for dette prøvestikket er det berg i dagen.

PS4 (WP251)

18 cm svart torv

14 cm mørk grus og et lag med lys grus.

Sammenkittet brun grus i bunn med mineralutfelling (aurhelle). Tolket som steril undergrunn.

PS5 (WP252)

12 cm svart torv.

10 cm brun grus.

Sammenkittet brun grus i bunn med mineralutfelling (aurhelle). Tolket som steril undergrunn.

Øst for dette prøvestikket er det myr.

PS6 (WP253)

20 cm svart torv.

10 cm brun grus.

Sammenkittet brun grus i bunn med mineralutfelling (aurhelle). Tolket som steril undergrunn.

PS7 (WP 524)

6 cm humus/torv

25 cm brun løs grus. Tolket som steril undergrunn.

PS8 (WP 525)

Utvasket topplag.

20 cm brun løs grus, som i PS7. Tolket som steril undergrunn.

PS9 (WP 526)

Inntil stor stein.

60 cm sand med mørke striper.

Lokaliteten er avgrenset av vann, myr og berg.

Bortsett fra flintfragmentet i PS2, ble alle gjenstandene funnet innenfor blå stiplet linje, se bildet over. Ett større avslag ble funnet i vannkanten. Ildstedet på bildet er moderne.

Ingen av prøvestikkene ga indikasjon på bevarte kulturlag under bakken. For å undersøke om det var flere gjenstander i overflaten i funnområdet, ble de øverste 3 cm gjennomgravd, uten at det ble funnet noe mer.

Løsfunnene på stranden består av: 1 tangepil, 1 flekkelignende avslag med retusj (lengde 6 cm), 2 plattform avslag, 1 brukket flekke (lengde: 1,8 cm), 3 flintfragment. Flinten, bortsett fra tangepilen, er av samme type og kan komme fra samme kjerne.

Under vann (i vannkanten): et avslag i flint (lengde 4,5 cm).

I overflaten P2: et lite flintfragment. Like ved P2 i overflaten: 2 avslag i flint.

Tolkning av funn og funnsituasjon

Alle gjenstandene lå i overflaten og var konsentrert til den lille strandflaten uten humus/torv. Stranden ligger på sørsiden av en liten kolle. I dette området har det vært lite bølgeaktivitet, mens det på motsatt side av vannet lå større strandavsetninger. I regulerte vann letter torven fra underlaget og flyter bort når magasinet fylles. Det betyr at det bare er det nederste delen av lokaliteten som er bevart (altså funnene), mens resten er borte. Nord og øst for funnstedet var det imidlertid bevart torv (fra PS3 til PS7) med en dybde på opptil 20 cm. Dette er trolig rester av det opprinnelige torvdekket/myr. I tillegg var det tuer med flytetorv nær lokaliteten, og det er mulig at flinten har vært innkapslet i torv eller is og har blitt fraktet til lokaliteten. Den opprinnelige vannstanden var noe lavere enn i dag på grunn av terskelen ved utløpet. Flinten som er funnet er i liten grad vannrullet, men vi er usikre på hvor lang tid det tar før dette er synlig. Området har vært regulert siden 1915, men det er mulig at lokaliteten først ble oversømmet da den nye demningen stod ferdig i 1969.

Lokaliteten ligger ved et gammel vadested mellom to vann (før reguleringen) hvor ferdselsveien fremdeles går. Den ligger lunt til bak en liten kolle, og har en typisk beliggenhet for steinalderlokaliteter. Vi tror derfor gjenstandsfunnene tilhører en lokalitet som lå her i steinalderen, men at reguleringen har forstyrret lokaliteten.

Oppsummering og konklusjon

Lokaliteten ligger i reguleringssonen til Finndalsvatnet. Informasjon fra registreringen viser at det ikke finnes bevarte kulturlag under bakken, og at utbredelsen er konsentrert til funnområdet. Det er få eller ingen gjenstander igjen på lokaliteten.

Problemstilling for registreringen var å dokumentere ferdsel i steinalderen langs den markerte tverrdalen som går fra Sirdal via Knaben til Åseral. Funnene viser at det har blitt laget redskaper på lokaliteten (flere avslag), det har blitt jaktet (tangepil) og dyrene har blitt flådd og skinnen bearbeidet med den lille flintkniven (flekke) en gang for om lag 6000 år siden.

Stølen Kraftverk AS
Detaljplan for landskap og miljø

VEDLEGG # 8

Riksantikvaren 2020-03-27

Dispensasjon for
steinalderlokalitet
Finndalsvatn

Avsender: Riksantikvaren
Pb. 1483 Vika
0116 Oslo

120974-585-27

Stølen kraftverk AS
Fjotland 204
4480 KVINESDAL

Vedr. 20-01338-4 - Tillatelse til inngrep i kulturminne Stølen Kraftverk - 192/1 - Id 263362 - kml § 8, 1. ledd - Kvinesdal kommune, Agder

Dette er en forside for dokument som er sendt digitalt fra Riksantikvaren.

Har du spørsmål om forsendelsen, kontakt oss via e-post postmottak@ra.no eller telefon 22 94 04 00

Med vennlig hilsen
Riksantikvaren
www.riksantikvaren.no

1, 585

585#9251-ac03a493-987f-48cc-9de8-ca4ef7a79b47-1

SAKSBEHANDLER
Ivar Nesse-Aarrestad

INNVALGSTELEFON

TELEFAKS
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
20/01338-4

DERES REF.

DERES DATO

ARK. Sakarkiv

VÅR DATO
27.03.2020

2.2.3

Stølen kraftverk AS
Fjotland 204
4480 KVINESDAL

Att:

Innvilgelse av søknad om dispensasjon for Stølen Kraftverk, gnr 192, bnr 1 m.fl., Kvinesdal kommune, Agderfylke jf. kulturminneloven § 8 første ledd.

Konflikt med id: 263362

Vi viser til brev fra Agder fylkeskommune av 19.10.2019 vedlagt deres søknad av 19.9.2019 om bygging av Stølen vannkraftverk i Finnlandsvatnet og Bergetjødn på gnr. 192, bnr. 1 med flere i Kvinesdal kommune.

Tiltaket vil berøre en steinalderlokalitet, som er automatisk fredet i medhold av lov 1978 nr. 50 om kulturminner (kulturminneloven) § 4 første ledd. I henhold til kulturminneloven § 3 første ledd er inngrep i automatisk fredete kulturminner forbudt med mindre det foreligger tillatelse etter kulturminneloven § 8. Fylkeskommunen er rette myndighet til å gi slik tillatelse, basert på tilrådninger fra gjeldende forvaltningsmuseum, jf. forskrift om fastsetting av myndighet mv. etter kulturminneloven § 1 nr. 1.

Riksantikvaren mottok søknaden deres før fylkeskommunene fikk overført dispensasjonsmyndigheten pr. 01.01.2020, så vi har myndighet til å ferdigbehandle søknaden deres.

Vedtak

Med hjemmel i kulturminneloven § 8 første ledd fatter Riksantikvaren følgende vedtak:

I forbindelse med bygging av vannkraftverk gis det med dette tillatelse til inngrep i automatisk fredet kulturminne, en ødelagt steinalderlokalitet med id 263362 gnr. 192, bnr. 1 i Kvinesdal kommune, jf. avmerking på vedlagt kart.

Det stilles ingen vilkår til tillatelsen.

Tillatelsen gjelder bare det omsøkte tiltaket. Tillatelsen bortfaller dersom tiltaket ikke er iverksatt innen 3 år fra dette brevet er mottatt.

Beskrivelse av kulturminnene

Den omsøkte steinalderlokaliteten ligger omtrent 2-3 meter over opprinnelig vannstand i Finndalsvatnet. Vannet var regulert frem til 1991, og har i perioder ligget opp til 5 meter under vann. Lokaliteten er sterkt påvirket av den tidligere reguleringen og klassifiseres som ødelagt.

Beskrivelse av det omsøkte tiltak

Tiltaket innebærer å anlegge en ny demning og magasinet vil heve vannstanden med opp til sju meter. Vannet var regulert til omtrent samme vannstand fra 1969, men denne demningen ble fjernet i 1991. Det står igjen en terskel som hever vannstanden mellom 2-3 meter over original vannstand. Vannet har også vært oppdemmet fra 1915 i forbindelse med gruvedrift i området. I forbindelse med registreringen i området fant fylkeskommunen løsfunn i strandsonen. Det ble til sammen gravd ni prøvestikk, hvorav ett var positivt. Det ble funnet ni flintgjenstander, hvorav en såkalt tangespiss.

Agder fylkeskommune uttaler

Lokaliteten har blitt sterkt påvirket av den varierende vannstanden i vannet de siste 100 årene. Fylkeskommunen vurderer kulturminnet til å være restene av en steinalderlokalitet, men peker på at den er svært utvasket og må klassifiseres som ødelagt. Agder fylkeskommune anbefaler at Riksantikvaren gir tillatelse til tiltaket uten vilkår om ytterligere arkeologiske undersøkelser.

Kulturhistorisk museum uttaler

Kulturhistorisk museum har i brev datert 10.12.2019, mottatt hos Riksantikvaren 20.1.2020, uttalt seg til søknaden deres. Museet peker på at kulturminnet er så skadet at det ikke lenger har pedagogisk verdi. Sett i sammenheng med tiltakets samfunnsmessige betydning anbefaler museet at det gis tillatelse til inngrep uten vilkår om arkeologiske undersøkelser.

Riksantikvarens merknader og begrunnelse for vedtaket

Riksantikvaren skal verne om kulturminner som ikke-fornybare ressurser og arbeide for at kulturminneverdiene blir best mulig ivaretatt og nyttiggjort i et samfunn i endring. Tillatelse til inngrep i automatisk fredete kulturminner kan gis etter en vurdering av de kulturminnefaglige verdiene veid opp mot private og samfunnsmessige hensyn. I denne saken er kulturminnet så sterkt påvirket av reguleringen fra de siste hundre års variable vannstand i vannet at den kildemessig er vurdert som ødelagt. Ødeleggelsene skyldes bl.a isskuring og utvasking. Riksantikvaren innvilger dispensasjon for det omsøkte tiltak i samsvar med vårt vedtak uten vilkår.

Vi gjør oppmerksom på at dersom det under anleggsarbeidet oppdages andre automatisk fredete kulturminner enn de tillatelsen gjelder for, skal arbeidet straks stanses i den utstrekning det kan berøre kulturminnene og fylkeskommunen varsles, jf. kulturminneloven § 8 annet ledd. Fylkeskommunen avgjør snarest mulig og senest innen tre uker om arbeidet kan fortsette og fastsetter evt. vilkår for dette.

Vedtaket kan klages på

Dere kan klage på vedtaket innen 6 uker fra dette brevet er mottatt, jf. kulturminneloven § 8 første ledd tredje punktum. En eventuell klage skal sendes til Riksantikvaren, men rettes/stiles til Klima og Miljødepartementet.

Framdrift og gjennomføring

Tiltaket skal gjennomføres som vist på vedlagte kart. Mindre endringer klareres med fylkeskommune. Større endringer, som berører kulturminner, kan kreve ny søknad. Fylkeskommunen avgjør om endringene er større eller mindre. I tvilstilfeller avgjøres dette av Riksantikvaren.

Vennlig hilsen

Isa Trøim(e.f.)
seksjonssjef

Ivar Nesse-Aarrestad
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Vedlegg: kart

Kopi til: Agder fylkeskommune, Postboks 788 Stoa, 4809 ARENDAL/ Kulturhistorisk museum - Universitetet i Oslo, Postboks 6762 St. Olavs plass, 0130 OSLO

Stølen kraftverk Id 263362

114 585

585#3257.ac03a463-687f-49cc-9de8-ca4e17a79b47.7

Stølen Kraftverk AS
Detaljplan for landskap og miljø

VEDLEGG # 9

OED 2017-04-27 Utsett frist
oppstart bygging 24 august
2022

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Advokatfirmaet Lund & Co DA
Postboks 1148 Sentrum
0104 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

17/825

27. april 2017

Knaben Kraft AS. Fristutsettelse for bygging av Stølen kraftverk, regulering av Finndalsvatnet og Bergetjørn mv. i Kvinesdal kommune, Vest-Agder

Det vises til advokatfirmaet Lund & Co DAs søknad av 30. mars d.å. på vegne av Knaben Kraft AS vedrørende ovennevnte.

Tiltakshaver er Kvinesdal kommune sammen med syv andre rettighetshavere, men konsesjonen er gitt, og bygging og drift av anleggene vil bli organisert i aksjeselskapet Knaben Kraft AS.

Innledning

Ved kgl.res. 24. august 2012 fikk Knaben Kraft AS (selskap under stiftelse) tillatelse etter vannressursloven til å bygge Stølen kraftverk, samt tillatelse etter vassdragsreguleringsloven til regulering av Finndalsvatnet og Bergetjørn og overføring fra Bergetjørn til Finndalsvatn i Kvinesdal kommune.

Søknaden

Det søkes om utsatt byggefrist for bygging for kraftverket i medhold av konsesjonsvilkårene post 2, jf. vannressursloven § 19 og vassdragsreguleringsloven § 12 nr. 1 tredje ledd og for reguleringsarbeidene, jf. konsesjonsvilkårene post 4, jf. vassdragsreguleringsloven § 12 nr. 1 tredje ledd.

Det opplyses i søknaden at byggearbeidet ikke er påbegynt fordi det frem til nå har vært begrenset interesse for prosjektet. Det ble sendt ut en tilbudsforespørsel på utbygging av kraftverket uten at tiltakshaver mottok noe pristilbud. Flere aktører har imidlertid nå meldt interesse for prosjektet, og det opplyses at utbyggingen med stor sannsynlighet blir realisert dersom det innvilges fristforlengelse for oppstart av byggearbeidene. Fordi en rekke forhold må avklares før et arbeid kan igangsettes, bl.a. kontrakter og NVEs godkjenning av

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
oed.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
977 161 630

Avdeling
Energi- og
vannressursavdelingen

Saksbehandler
Anne Haug
22 24 69 23

detaljplan, er det lite trolig at byggearbeidene kan starte innen utløpet av den opprinnelige femårsfristen 24. august 2017.

NVE mener at Knaben Kraft bør gis utsettelse, slik at de har mulighet til å starte opp arbeidene som planlagt, jf. brev av 6. april d.å. til Olje- og energidepartementet. NVE tilrår at Knaben Kraft gis tillatelse til utsatt byggefrist med fem nye år til 24. august 2022, selv om de muligens kan starte opp arbeidene før det.

Departementets vurdering

I henhold til vilkårenes post 2 etter vannressursloven faller konsesjonen bort dersom arbeidet ikke er satt i gang senest fem år fra konsesjonsdato, men NVE kan forlenge fristen med inntil fem nye år. Det er ikke gitt noen nærmere kriterier for å gi utsettelse av fristen. Det søkes om fristutsettelse for begge de gitte tillatelsene, jf. tilsvarende vilkår om byggefrist i vilkårenes post 4 etter vassdragsreguleringsloven.

Ved kgl.res. 28.6.1946 er myndigheten til å gi fristutsettelse etter vassdragsreguleringsloven delegert fra Kongen til departementet. Denne myndigheten er ikke delegert videre til NVE, og det er derfor departementet som fatter vedtak om fristutsettelse etter begge tillatelsene.

Olje- og energidepartementet viser til at det er normal praksis å innvilge søknad om utsettelse av byggefrist én gang. Det er imidlertid ikke noe lovmessig hinder å gi fristutsettelse flere ganger, og departementet har også gjort det i andre tilfeller. Det bemerkes at kriteriet i reguleringsvilkårenes post 4 om at fristene kan forlenges "under særlige omstendigheter" ikke lenger følger av lovbestemmelsen, og legges ikke til grunn ved konsesjonsmyndighetens vurdering av fristutsettelsen.

Olje- og energidepartementet slutter seg til NVEs anbefaling og gir med dette Knaben Kraft AS tillatelse til å utsette byggefristen for Stølen kraftverk og arbeidet med reguleringen av Finndalsvatnet og Bergetjørn og overføringen fra Bergetjørn til Finndalsvatn, til 24. august 2022. Fristen for ferdigstilling av anleggene forlenges tilsvarende til 24. august 2027.

Det kan ikke påregnes at ytterligere fristutsettelse vil bli gitt. For øvrig gjelder de opprinnelige vilkår fastsatt i kgl.res. 24. august 2012.

Vedtaket kan påklages etter de alminnelige forvaltningsrettslige regler, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29.

Med hilsen

Trond Ulven Ingvaldsen (e.f.)
Avdelingsdirektør

Anne Haug
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer